

CEMAATLE NAMAZ

Soru: Teheccüd namazı kılıyorum. Fakat sabah namazına camiye gelemiyorum. Bir mahzuru var mıdır?

CEVAP

Hazret-i Ömer, sabah namazında, camide Süleyman isimli bir genci göremeyince, nerede olduğunu sordu. Dediler ki:

(O, gece pek uyumaz. Teheccüd ve benzeri nafil ibadetle meşgul olur, belki şimdi uykuya dalmıştır.)

Hazret-i Ömer buyurdu ki:

(Eğer bütün gece uyuyup da sabah namazını cemaat ile kılsaydı daha iyi olurdu.)
[İmam-ı Malik]

Cemaatle namaz kılmak Sünnet-i hüda, yani İslam'ın şiarı olan mühim sünnettir. Cemaatle kılınan namaz, yalnız kılınan namazdan 25 veya 27 derece daha faziletlidir. Cemaatle namaz kılmanın önemi hakkında bildirilen hadis-i şerif meallerinden birkaçı şöyle:

(Beş vakit namazı cemaatle kılan, Sırat köprüsünü şimşek gibi geçer.) [Taberani]

(Bir kimse, kırk gün sabah namazının ilk tekbirine yetişirse, kendisine iki berat yazılır: Cehennemden kurtuluş beratı ile münafıklıktan eminlik beratı.) [Ebuşşeyh]

(İlk tekbire yetişecek şekilde, kırk gün cemaatle kılana Cennet vacip olur.) [Ebu Ya'la]

(Cemaatle namaz kılmak için bekleyen, hep namazda gibi sevap kazanır.)
[Buhari]

(Evi mescide uzak olanın [her adımına sevap verileceği için] sevabı daha fazladır.) [Buhari]

(Peygamberin sünnetini [önem vermeyip] terk eden kâfir olur.) [Ebu Davud]

(Cemaatin bir kısmı dua eder, ötekiler de âmin derse, o dua kabul olur.) [Hakim]

(İmam, namazı tamamlayıp cemaate yüzünü döndürünceye kadar onunla bulunan, gece ibadet etmiş gibi sevaba kavuşurlar.) [Tirmizi]

(Namazlarını cemaatle kılanları Allahü teâlâ sever.) [Taberani]

(En kıymetli yer mescitlerdir. Cami ehlinin en efdali, ilk girip son çıkandır. Cemaate ilk gelen ilk müslüman olan gibi kıymetlidir.) [İ. Râfi'i]

(Ezanı işitip de, cemaate gitmemek, münafıklık alametidir.) [İmad-ül-islam]

Yatsı ile sabah namazını cemaatle kılmamak münafıklık alametidir. Nasıl ki, yalan söylemek münafıklık alameti ise, cemaate gelmemek de münafıklık alametidir. Bu, cemaate gelmeyen münafık demek değildir. Kendisinde münafıklık alametinden bir alamet var demektir. Verdiği sözde durmamak da münafıklık alametidir. Sözünde durmayana münafık denmez. Fakat münafıklık alametinden birini işlemiş olur. Bu konudaki hadis-i şeriflerin mealleri de şöyle:

(Yatsı ile sabahı cemaatle kılmak, bizi münafıklardan ayıran alamettir. Münafıklar, yatsı ve sabah namazına devam edemezler.) [Beyheki]

(Yatsı ile sabah namazını cemaatle kılmak, münafıklara çok ağır gelir. Eğer bundaki ecri bilselerdi, sürünerek de olsa, cemaate gelirlerdi. Namaza gelmeyenlerin evlerini yakmak istedim.) [Buhari]

(Yatsıyı cemaatle kılan, gecenin yarısını, sabahı da cemaatle kılan, gecenin tamamını ibadetle geçirmiş olur.) [Müslim]

(Yatsıyı cemaatle kılan Kadir gecesinden hisse almış olur.) [Taberani]

Fıkıh kitaplarında cemaate gitmemeyi mubah kılan mazeretler vardır. Böyle bir mazereti olmadan cemaate gitmemek caiz değildir. Bunlar kendilerinde münafıklık alameti bulunan kimselerdir. Böyle kimselerden olmamaya dikkat etmeliyiz!

Münafık, müslüman görünen kâfir demektir.

Bir mazereti olup da camiye gitmeyenlere de suizan etmemelidir!

Cemaatle namazın önemi

Soru: Camide yalnız kılınan namazın sevabı, evde cemaatle kılınanın sevabından daha fazla mıdır?

CEVAP

Hayır. Evde de cemaatle kılınsa camide yalnız kılınanın sevabından çok fazladır.

Buhari'de bildirilen hadis-i şerifte, cemaatle kılınan namazın sevabı, yalnız kılınandan 25 ve başka rivayette 27 kat fazla olduğu bildirilmektedir. Bir hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan daha çok sevabdır. İki kişiyle birlikte kılınan namaz da, bir kişiyle kılınandan daha çok sevabdır. Cemaat ne kadar çok olursa, sevabı daha çok olur.) [Tirmizi]

Camide kılmanın ise, ayrı bir sevabı vardır. Yani camide namaz kılmak, evde kılmaktan daha sevabdır. Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Evde kılınan namaza bir sevab, mahalle mescidinde yirmi beş sevab, Cuma namazı kılınan büyük camide beş yüz sevab, Mescid-i Aksa'da beş bin sevab,

Medine'deki bu mescidimde elli bin sevab, Mescid-i haramda [Kâbe'de] yüz bin sevab vardır.) [İbni Mace]

Evde de cemaatle kılınsa, yalnız kılmaktan 27 derece fazla sevab alınır. Bir hadis-i şerif meali:

(Cemaatle kılınan namaz, yalnız kılınan namazdan 27 derece daha faziletlidir.)
[Buhari]

Cemaate gitmemek

Soru: Camiye yani cemaate gitmemek için neler özür olur?

CEVAP

Mazeretsiz cemaate gitmemek caiz olmaz. Çünkü bazı âlimler cemaate gitmeye vacip demişlerdir.

Şunlar, cemaate gitmemek için özür olur:

1- Yağmur, çamur, şiddetli sıcak ve soğuk, gece şiddetli rüzgar, havanın çok kararması gibi hava muhalefeti.

2- Felçli, yaşlı veya başka sebeple yürüyemeyen, bir ayağı kesik olan veya kör.
[Bunların yardımcıları veya arabaları olsa da, gitmeleri gerekmez.]

3- Canına veya malına saldıracak düşman korkusu.

4- Abdesti sıkışık olan.

5- Hareket halindeki yolcu.

6- Hastalığının artmasından veya uzamasından korkan hasta.

7- Yerine bırakacak kimse bulunmayan hasta bakıcı.

8- Nadir bulunan fıkıh dersini kaçırmak.

9- Sofra hazır iken, sevdiği yemeği veya içeceği kaçırmak istemeyen.

10- İmamın bid'at sahibi olduğunu veya abdestin, guslün, namazın şartlarını gözetmediğini bilen.

Cemaat ile kılınan namazın sevabı, yalnız kılınan namaz sevabından pek çoktur. Cemaatin bu kadar büyük fazileti, imamın namazının sahih olduğu takdirdedir.

Eskiden İslamiyet kuvvetli olduğu zamanlarda, imamlara ve her müslümana hüsn-i zan edilirdi. Fakat şimdi, müslümanım diyenlerin ve imam olmak isteyenlerin bazısının, dinden, imandan haberi olmayan cahiller olduğu söz, hâl ve hareketlerinden anlaşılıyor.

O halde, bugün Ehl-i sünnet itikadına karşı olduğu belli olmayan ve guslünü, abdestini ve namazını doğru yapabilen ve haram işlemekten sakınan imam bulup ona

uymak lazımdır. Aksi takdirde cemaat sevabı değil, namazımız da elden kaçar. Fâsık imamın arkasında kılınan namaz, **Maliki**'de sahih değildir. (Halebi)

Sabahı cemaatle kılmak

Soru: İlmihal'de **Tahtavi**'den naklen deniyor ki:

(Sabah namazının sünneti çok faziletlidir. Fakat, bunu bile kılmayan için, hiç ceza bildirilmedi. Halbuki, sabah farzını cemaat ile kılmayıp, yalnız kılanın Cehenneme gideceği bildirildi.)

Burada cemaatin önemi mi, yoksa sabah namazını cemaatle kılmanın önemi mi anlatılmak isteniyor?

CEVAP

Burada hem cemaatin, hem de sabahı cemaatle kılmanın önemi bildiriliyor. O cümlelerin devamında cemaatin önemi vurgulanıyor. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Cemaati terk edip evde namaz kılan sünneti terk etmiş, sapıtmış olur.) [Müslim]

(Mazeretsiz cemaate gitmemenin sapıklık olduğu bildiriliyor.)

(Ezanı duyup da cemaate gitmemek kişinin asi ve bedbahtlığına kâfidir.) [Taberani]

(Buradaki bedbahtlık Cehennemlik anlamındadır.)

(Gece kaim, gündüz saim olan cemaate gelmezse Cehenneme gider.) [Tirmizi]

(Geceleri ibadet edip gündüzleri de oruç tutan kimsenin bile, mazeretsiz cemaate gitmezse Cehenneme gideceęi bildiriliyor.)

(Beş vakit namazı cemaatle kılan, Sırat köprüsünü şimşek gibi geçer.) [Taberani]

(Cemaatin önemi bildiriliyor.)

Yatsıyı cemaatle kılmak, öğle, ikindi ve akşamı cemaatle kılmaktan önemlidir. Sabahı cemaatle kılmak ise hepsinden önemlidir. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Sabahı cemaatle kılmak, yatsıdan iki misli daha faziletlidir.) [İbni Huzeyme]

(Emekleyerek de olsa, yatsı ve sabahı cemaatle kılmaya gidin!) [Taberani]

(Sabah namazını cemaatle kılan Allahü teâlânın himayesindedir.) [İbni Mace]

(Hastalar, çocuklar ve kadınlar olmasaydı, sabah namazı için, mazeretsiz cemaate gelmeyenlerin evlerini yakardım.) [İ.Ahmed, İbni Mace]

Son hadis-i şerif, sabah namazı için camiye gelmenin önemini bildiriyor. Ev yakmak tabiri bir deyimdir, işin önemini gösterir. Yoksa evin yakılması gerektiğini göstermez.

Bir mazereti olmayan, beş vakti de cemaatle kılmaya çalışmalıdır.

Camide namaz kılmak

Soru: Evim camiye uzaktır. Namazları evde kılmamda mahzur var mıdır?

CEVAP

Cemaatle namaz kılmak, yalnız başına kılmaktan 25 veya 27 derece daha sevaptır. Ayrıca camiye gitmenin fazileti çok büyüktür. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Camiye gidip gelen, Allah yolunda cihaddadır.) [Taberani]

(Allahü teâlânın en çok sevdiği yerler camilerdir.) [Müslim]

(Camiler Allah'ın evidir. Camiye devam edenin, huzura kavuşmasına ve Sıratın geçip Cennete girmesine Allahü teâlâ kefilidir.) [Beyheki]

(Güzel abdest alıp camiye giren Allah'ın misafiri olur. Allahü teâlâ da misafirine mutlaka ikram eder.) [Beyheki]

(Hak teâlâ, bir cemaate rahmet edince [kötü olan] birini affetmemekten haya eder.) [Ebuşeyh]

(Camiye giren, o andan itibaren namazda sayılır. Başkasına sıkıntı vermediği ve abdesti bozulmadığı müddetçe melekler ona, "Allah'ım, buna rahmet et ve bunun tevbesini kabul et!" diye dua ederler.) [İbni Ebi Şeybe]

(Topluluk, birlik beraberlik rahmet, ayrılık ise azaptır.) [Hadika]

(Şehirde, köyde, bir yerde, üç kişi beraberken namazı cemaatle kılmazlarsa, onlara şeytan hakim olur. O halde cemaat olun!) [Nesai]

(Cemaatten bir karış ayrılan İslam halkasını boynundan çıkarmış olur.) [Ebu Davud]

(İki kişi, bir kişiden; üç kişi, iki kişiden hayırlıdır. O halde birlik olun!) [İ. Asakir]

(Seferde üç kişi olunca birinizi reis seçin!) [Taberani]

(Bir topluluğu seven, onların arasında haşrolur.) [Hadika]

Cemaatle namaz kılmak "Sünnet-i hüdadır. Yani İslam'ın şiarı olan sünnettir. Özürsüz terki caiz değildir. Hadis-i şerifte, (Cemaatle namaz kılmak, sünnet-i hüdadır. Cemaate gelmeyen münafıktır) ve (Cemaati terk eden, dört kitapta da lanetlidir) buyurulmuştur. (Hidaye, İmad-ül-islam)

Evde kılınan namaz

Soru: Evi camiye yakın olanın bazı sünnetleri, evde kılması uygun olur mu?

CEVAP

Yolda konuşulmazsa evde kılmak daha uygun olur. Çünkü hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Evinizi kabre çevirmeyin, evde de namaz kılın!) [Buhari]

Evde cemaatle kılmak

Soru: Bir kimse, herhangi bir sebeple bazen camiye gidemese, evinde cemaat yaparak namazı kılsa, cemaat sevabından mahrum kalır mı?

CEVAP

Herhangi bir sebeple camiye gidemeyen eğer, evinde cemaatle kılsa cemaat sevabından mahrum kalmaz. Özürsüz camiye gitmeyip evinde cemaatsiz, yani yalnız kılsa, cemaat sevabından, hatta namazının sevabından da mahrum kalır. İslam Ahlakı kitabındaki bir hadis-i şerifin mealı şöyle:

(Özürsüz, evinde [yalnız] namaz kılan kişinin borcu ödenir, namazının sevabı noksan kalır.)

Ancak camideki imamın itikadı düzgün değilse, bid'at ehli ise veya fâsık ise elbette evde kılmak gerekir. Cemaat sevabı alacağım derken namazdan da olmamalıdır.

Sünnete başlamak

Soru: Cemaatle namaz kılınırken, sünnete başlamak mekruh mudur?

CEVAP

Evet tahrimen mekruhtur.

Sabah sünnetini kılmamış olan, sünneti kılsa, cemaat ile namazda oturmayı da kaçıracağını anlarsa, sünneti kılmaz, hemen imama uyar. Cemaat ile 2. rekatta oturabileceğini anlarsa, sünneti câminin dışında, sofada [holde] çabuk kılar. Hol yoksa, içerde direk arkasında kılar. Böyle yer yoksa sünneti kılmaz. Çünkü, cemaat ile kılınırken, nafîle kılmak mekruhtur. Mekruh işlemek için sünnet terk edilir.

Vacib olmayan yerler

Soru: Cemaatin imama uyması vacip olmayan yerler var mıdır?

CEVAP

Mevkufat kitabında buyuruluyor ki:

Dört şeyi, imam yaparsa, cemaat yapmaz. Bunlar:

- 1- İmam, ikiden çok secde yaparsa, cemaat yapmaz.
- 2- İmam, bayram tekbirini, bir rekatta üçten çok yaparsa, cemaat yapmaz.
- 3- İmam, cenaze namazında, dörtten çok tekbir yaparsa, cemaat yapmaz.
- 4- İmam, beşinci rekata kalkarsa, cemaat kalkmaz. İmamla beraber selam verirler.

Yine aynı fıkıh kitabında buyuruluyor ki:

On şeyi imam yapmazsa, cemaat yapar. Bunlar:

- 1- İmam, iftitah tekbirinde el kaldırmasa da, cemaat kaldırır.
- 2- İmam, Sübhaneke okumazsa cemaat okur. "Okumaz" diyen âlimler de vardır.
- 3- İmam, rükuya eğilirken tekbir getirmese, cemaat getirir.
- 4- İmam, rükuda tesbih okumasa da cemaat okur.
- 5- İmam, secdelere gidip gelirken tekbir söylemese, cemaat söyler.
- 6- İmam, secdelerde tesbih okumasa da cemaat okur.
- 7- İmam, "semiallahü..." demese de, cemaat "Rabbena lekel hamd" der.
- 8- İmam, ettehiyyatüyü okumazsa, cemaat okur.
- 9- İmam, namazın sonunda selam vermeden çıkıp gitse, cemaat selam vererek çıkar.
- 10- Kurban Bayramında, 23 farzdan sonra, imam selam verince tekbir okumasa da, cemaat okur.

Bu hususlar diğer fıkıh kitaplarında da yazılıdır. (Halebi, Hindiyye)

Beşinci rekat

Soru: İmam, dördüncü rekatta oturup, Ettehiyyatüyü okuduktan sonra beşinci rekata kalkmışsa, cemaat ne yapar?

CEVAP

Cemaat oturarak imamı bekler. İmam, yanıldığını hatırlayıp otursa ve secde-i sehv de yapmadan hemen selam verse, cemaat de selam verir. İmam, rüku ve secdeye giderse, cemaat imamı beklemeden selam verir. Eğer imam, dördüncü rekatta oturmadan kalkmışsa, yanıldığını hatırlamayıp secdeye gitse, namaz fâsid olur, yani bozulur. Cemaatin oturması ve selam vermesi fayda vermez.

İmama tek kişi uyarsa

Soru: İmama tek kişi uysa, o da, ayaklarında kireçlenme olduğu için dizlerini bükemese, imam ile yan yana durunca ayakları imamın ayaklarından ileri olmuş oluyor. Böyle namaz sahih olur mu?

CEVAP

Ayakların imamın ayaklarından ileri olup namaza mani olması, sağlam insanlar içindir. Hasta olup, dizlerini bükemeyen, bu yüzden secde edemeyerek ima ile kılan kimsenin, imamın ayaklarından ileride olmasının mahzuru olmaz. Böyle kimsenin başı, imamın başından ileri olmamalıdır.

Tekbirleri söylememek

Soru: Namaz içinde rükuya, secdeye giderken ve secdeden kıyama kalkarken tekbirleri imamın sesli olarak söylemesi vacip midir, unutulunca secde-i sehv gerekir mi?

CEVAP

İmamın intikal tekbirlerini sesli söylemesi vacip değil, sünnettir. Unutulursa secde-i sehv gerekmez. İmam bu tekbirleri söylerken, cemaatin de Allahü ekber demesi sünnettir. (Halebi)

Ön saftakilerin fazileti

Soru: Namazda ön safta bulunanın daha faziletli olduğu bildirildi. Arka saftakiler faziletsiz midir?

CEVAP

Hadis-i şerifte de bildirildiği gibi, namazda ön safta bulunmak, fazileti daha çok olana nasip olur. Başka bir hadis-i şerifte de, sevap bakımından daha faziletli olana önce selam vermek nasip olacağı bildirilmiştir. Daha sonra selam verenin veya son saftakilerin faziletsiz olduğu değil, daha az sevaba kavuşacağı anlaşılmaktadır.

Bir kimse, hep ön safta bulunuyorsa, her zaman arkadaşından önce selam veriyorsa, onun daha faziletli olduğu anlaşılır.

İmamın itikadından şüphe etmek

Soru: İmamın durumundan şüphe edenin, onunla kıldığı öğle namazını iade etmeyip de, son sünneti kılarken (Kılması üzerime farz olan öğle namazını kılmaya) diye niyet ederek dört rekat namaz kılması uygun mudur?

CEVAP

İmamın abdestinden veya itikadından şüphe eden veyahut namazın sıhhatinden şüphe eden kimse, (Vaktine yetişip kılamadığım son öğle namazının farzını kılmaya) diye niyet ederek dört rekatlık bir namaz kılmalıdır! Eğer imam ile birlikte kıldığı namaz sahih ve kabul olmuş ise, bu kıldığı kaza olur. İmamla kıldığı sahih değilse, bu kıldığı öğle namazının farzı olur. Fakat niyet ederken, (Kılması üzerime farz olan) dememelidir! Çünkü öğle namazı, öğle vaktinde kılınca farz yerine gelirse de, hemen kılmak farz olmaz. İkindiye dört rekat namaz kılacak kadar zaman kalınca edası farz olur. Eğer (Kılması üzerime farz olan son öğle namazını kılmaya) diye niyet edilirse, bir gün önceki öğlenin farzı kılınmış olur. Onu da, bir gün önce kılmış olduğundan bu kıldığı nafile olur. Onun için (Vaktine yetişip kılamadığım son ..... namazını kılmaya) diye niyet etmelidir!

Sırta secde etmek

Soru: Camide cemaatle namaz kılarken yer dar olduğu için öndeki şahsın ayağının üstüne veya sırtına secde etmek sahih olur mu?

CEVAP

Evet.

Namaz kılanların önünden geçmek

Soru: Ön saftaki boş yere geçmek için namaz kılanların önünden geçmek günah olur mu?

CEVAP

Birinci safta boş yer olup ikinci safta yoksa, ikinciye yarıp birinciye geçilir. Ön safa geçmek için, namaz kılanların önünden geçmek günah olmaz.

İmamın burnunun kanaması

Soru: İmamla namaz kılarken, onun burnu kanadı. Abdesti bozulduğu için namazdan çıkıp gitti. Ben namazımı tamamladım. Namazım sahih oldu mu?

CEVAP

Evet. Cemaat birden fazla olsa idi, imamın, birini vekil bırakması gerekirdi. (Redd-ül-muhtar)

Akşam namazını geciktirmek

Soru: Akşam namazını cemaatle kılabilmek için yarım saat geciktirmekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Akşam namazını vaktin evvelinde kılmak sünnettir. Özürsüz yıldızlar çoğalınca kadar geciktirmek haramdır. Cemaatle kılmak sünnettir. Sünnet işlemek için namazı haram vakte bırakmak caiz değildir. Hastalık, seferi olmak gibi özürlerle yıldızlar çok çoğalınca kadar geciktirilebilir. Cemaat için geciktirilemez. Cemaat için 15-20 dakikadan fazla geciktirmemelidir!

Yer değiştirmek

Soru: Farz namazdan sonra sünnet kılarken yer değiştirilir mi?

CEVAP

Cemaatle farz namazı kıldıktan sonra safları bozmak müstehaptır. Dışarıdan gelen bir kimsenin, cemaatle kılınmadığını bilmesi için, safları bozmak iyidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Farz namaz kıldıktan sonra nafile namaz kılmak isteyen, biraz ileri veya geri, biraz sağa veya sola gitsin!) [Ramuz]

İmamın son sünneti, farz kıldığı yerde kılması mekruhtur. Biraz sağda veya biraz solda kılar. Küçük mescitlerde veya cemaat çok olup safları bozma imkanı olmayan yerlerde, cemaat olduğu yerde durur. Olduğu yerde azıcık kıpırdaması kâfidir. Yanındakini kendi yerine çekmesi, onun yerine kendisinin gitmesi, böylece yanındaki müslümanı rahatsız etmesi doğru değildir. Safları bozmak şart değildir. Bu bakımdan yanındaki müslümanları rahatsız etmek asla caiz olmaz.

Ayağa kalkmak

Soru: İmama, ikinci veya üçüncü rekatta yetişen kimse, imam selam vermeden mi ayağa kalkıp namazını tamamlar?

CEVAP

İmam, selam verdikten sonra ayağa kalkar.

Sübhaneye okumak

Soru: Cemaatle namaz kılarken Sübhaneyi bitirmeden imam sesli okumaya başlıyor. Okumayı kesip imamı dinlemem gerekir mi?

CEVAP

Sübhaneye okumak sünnet, imamı dinlemek vaciptir. İmam sesli okurken cemaate yetişen, Sübhaneyi okumaz. İmamın nefes almak için okumayı kestiği yerlerde, Sübhanekenin kalan kısmı tamamlanabilir! (Halebi)

Önce selam vermek

Soru: Cemaatle namazda salli bariki okuyunca selam verdim, sonra imam da selam verdi. Namazım sahih oldu mu?

CEVAP

Mekruh olarak sahih oldu. İmama uymak vaciptir.

Teyemmüm etmiş imam

Soru: Abdest almış olanın, teyemmüm etmiş olan imama uyması caiz midir?

CEVAP

Caizdir. Sargı üzerine mesheden imama uyması da caizdir. (Redd-ül-muhtar)

Oturarak kılana uymak

Soru: Namazı ayakta kılan, oturarak kılana uyabilir mi?

CEVAP

Ayakta durarak namaz kılan kimsenin, oturduğu yerde secde edebilen kimseye uyması caizdir. Ayakta namaz kılan kimse, imayla namaz kılan kimseye uyamaz. (Hindiyye)

Mukim olarak namaz

Soru: Öğle vakti seferilerle uyuyakalmışız. İkinci vaktinde öğle namazını cemaatle kaza ederken, ev sahibi olarak ben imam oldum. Seferi olan bu kimselerin, mukim olduğum için bana uyararak kıldıkları namaz sahih oldu mu?

CEVAP

Sahih olmadı. Çünkü bu namazı, siz mukim olduğunuz için 4 rekat olarak, seferiler ise 2 rekat olarak kaza edecektiniz. Seferilerin ilk oturuşu farz, mukim olan imamın ilk oturuşu vaciptir. Farz kılan bir kimse, nafil **veya** vacip kılan imama uyamadığı gibi, bir rüknü farz olarak eda edecek kimse de, onu nafil **veya** vacip olarak eda eden imama uyamaz. (Redd-ül-muhtar)

Seferi imam

Soru: Öğle vakti seferilerle uyuyakalmışız. İkinci vaktinde öğle namazını cemaatle kaza ederken, seferi olan arkadaş imam olup ikindiye bize dört rekat olarak kıldırdı. Mukim olduğum için seferi olan bu imama uyup kıldığım namaz sahih oldu mu?

CEVAP

Sahih olmadı. Çünkü seferinin kıldırdığı son iki rekat namaz nafilidir. Siz farz kılıyorsunuz, farz kılan nafil kılana uyamaz. (Redd-ül-muhtar)

Seferi olan imam, üçüncüye kalkınca siz, ondan ayrılıp kendiniz iki rekat daha kılsaydınız namazınız olurdu.

Elleri kaldırırken tekbir

Soru: Bazı imamlar, namaza başlarken, Allahü ekber diyerek ellerini kulaklarına götürüyorlar. Böylece namaza başlamış oluyorlar. Sonra da namaza başlamış olduğu için, ellerini namaz içinde göbeklerine bağlıyorlar. İki elin bir hareketi namazı bozacağı için bunların namazı bozulmuyor mu? Bir de vitrin üçüncü rekatında, elleri aşağı bırakmadan tekbir almak gerekmez mi?

CEVAP

Eller, kulaktan ayrılırken Allahü ekber demeye başlanıp, göbek altına bağlarken bitirilir. Bahsettiğiniz şekilde yapmakla da namaz bozulmuş olmaz. Yani ellerini kulaklarına götürürken **veya** ellerini kulaklara kaldırınca da tekbir getirilirse yine namaz bozulmuş olmaz. Fakat uygun olanı bizim bildirdiğimiz gibidir.

Vitirde de tekbir, ilk başlarken alınan tekbir gibidir. Eller aşağıya salıverilmeden kaldırılır. Eller salınsa da, namaz bozulmuş olmaz. Fakat aşağı salmadan kaldırılmalıdır.

İki rekât sünnet

Soru: Cemaate yetişebilmek için, bazen ikindinin sünnetini iki rekat olarak kılmakta mahzur var mı?

CEVAP

Cemaat başlamışsa, iki rekat da kılınmaz. Cemaatle namaz kılmak sünneti, diğer sünnetlerden 27 derece efdaldır. Bu bakımdan cemaate yetişmek için ikindinin sünnetini iki rekat olarak kılmakta mahzur yoktur. **Resulullah** efendimizin, ikindinin sünnetini iki rekat kıldığı da olmuştur. (**Resulullah**, ikindinin farzından önce, bazen iki rekat namaz kıları) diye rivayet vardır. (Ebu Davud)

Rabbena'yı terk

Soru: Cemaate veya iftitah tekbirine yetişmek için Rabbena...yı terk caiz midir?

CEVAP

Evet.

İftitah tekbirine yetişmek

Soru: İftitah tekbirine ne zaman yetişilmiş sayılır?

CEVAP

Fatiha bitene kadar imama uyan, yetişmiş sayılır.

Son teşehhüt

Soru: Camiye girdiğimde, cemaat son teşehhüdde oturuyordu. İftitah tekbirini alıp otururken imam selam vermeye başladı. Cemaate yetişmiş oldum mu?

CEVAP

İmam selam vermeden önce, iftitah tekbirini aldığınız için, cemaate yetişmiş oldunuz.

Bayılan biriyle ilgilenmek

Soru: Cemaatle namaz kılarken sara tutan veya bayılan biri ile ilgilenmek için namazı bozmak caiz mi?

CEVAP

Evet.

Ön saftaki boş yer

Soru: Namaza duracağımız sırada, bazen ön safta bir kişilik boş yer oluyor. Yanımızdaki, bir yaşlıya, boş olan yere geçmesini işaret etmek caiz midir?

CEVAP

Caizdir. Kendisinin geçmesi iyidir. İisâr, muhtaç olduğu bir şeyi kendi kullanmayıp, muhtaç olan din kardeşine vermektir. İnsana lazım olan şeylerde isâr yapılır. Kurbet ve ibadetlerde isâr yapılmaz. Mesela, taharetlenecek kadar suyu, setr-i avret edecek kadar örtüsü olan, bunları muhtaç olana vermez, kendi kullanır. Namazda ön saftaki yerini başkasına vermez. Namaz vakti gelince abdestsiz kimsenin abdest suyunu başkasına vermesi caiz değildir. (Eşbah)

Allahü teâlânın beğendiği şeylere taat denir. Allah rızası için taat yapmaya ise, kurbet denir.

İmamın yüksek sesle okuması

Soru: Birkaç kişi, sabah namazına uyanamayıp, güneş doğduktan bir saat sonra sabahın farzını cemaatle kaza etseler, imamın yüksek sesle okuması gerekir mi?

CEVAP

Gerekir. (Hindiyye)

Mihrabda kıldırmak

Soru: Camide, mihraptan başka yerlerde, cemaatle namaz kılmak caiz midir?

CEVAP

İlmihal'de (Camilerde birinci cemaatin imamı mihrabda kıldırmazsa mekruh olur) deniyor. Ancak sonraki cemaatler, mihraptan başka yerde kılmalıdır. (Eğer sonraki cemaatin imamı mihrapta bulunur, ezan ve ikamet okunmazsa, mekruh olmaz) diyen âlimler de vardır. İhtiyaten sonraki cemaatler mihrapta kılmamalıdır!

Bu hükümler, belli cemaati ve belli bir imamı olan mahalle camileri içindir. Yollarda, dinlenme tesislerinde ve iş yerlerinde birkaç vakit namaz kılınan mescitler böyle değildir.

Yol kenarlarındaki belli bir imamı olmayan mescitlerde, ezan ve ikamet okunarak, mihrapta veya mescidin başka yerinde cemaatler yapılabilir. (Halebi)

Camiye koşarak gitmek

Soru: Camiye koşarak gitmek uygun mu?

CEVAP

Cemaate yetişilemeyecek bile olsa, yine camiye koşarak gitmek mekruhtur. **Peygamber efendimiz**, (Namaza koşarak gitmeyin) buyurdu. (Buhari)

Camide yer ayırmak

Soru: Camide kendine belli yer ayırmak uygun mu?

CEVAP

Camide kendine yer ayırmak mekruhtur. Fakat, dışarı çıkarken, kimse oturmasın diye, yerine ceketini bırakırsa, gelince oraya tekrar oturabilir. Umumi yerlerde, parkta, vapurda, otobüslerde de böyledir.

Bu yerin fazlasını, iki kişi isterse, hangisine verirse, o oturur. İkisi de istemeden, bu fazla yere biri oturursa, bundan alıp ikincisine veremez. Fakat, burayı, onun emri ile, onun için ayırdım, kendim için ayırmadım diye yemin ederse, kaldırabilir. Umumi yerlerde, ilk oturan, herkese zararlı olmuş ise, kaldırılabilir.

Eksik kılınırsa

Soru: 4 rekatlık bir namaz kılan bir kimse dalgınlıkla 3 rekat kılsa ve 4 rekat kıldığını bilmeseyse ve namazı bitirdikten sonra onu gören başka biri onun 3 rekat kıldığını söylemesi gerekir mi?

CEVAP

Söyleyen salih biri ise o namazı iade etmesi gerekir.

Kalkmayı unutmak

Soru: 4 rekatlık bir namazda ikinci rekatta kalkmayı unutup, iki tarafa da selam verdik. Ayağa kalkıp devam edip sehv secdesi yapmak kurtarıyor mu?

CEVAP

Evet kurtarır.

İmamın namazı

Soru: İmamın namazı sahih olmazsa, bundan cemaat mesul mü?

CEVAP

Mesul değildir.

Yavaşça Kur'an okumak

Soru: Mescitte namaz kılanların yanında Kur'an okunabilir mi?

CEVAP

Yavaşça okunabilir.

Ettehiyyatü'yü yavaş okumak

Soru: Cemaate geç yetişen kimse, cemaat 4. rekata oturduğu zaman ettehiyyatü'yü okuduktan sonra selam verilene kadar bir şey okur mu?

CEVAP

Ettehiyyatü'yü yavaş yavaş okur. Hızlıca okursa, o zaman, kelime-i şehadeti tekrar eder.

Mekruh vakitte namaz

Soru: Akşam ezanına 10 dakika kala yani mekruh vakitte, birkaç kişi ikindiye cemaatle kılabilir mi? Kılırsa cemaat sevabına kavuşulur mu?

CEVAP

Evet kılabilir ve cemaat sevabına kavuşur.

Farzdan önce

Soru: Farzdan önce üç İhlas okumak bid'at mıdır?

CEVAP

Evet üç ihlas okumak bid'attır.

Salaten tuncina

Soru: Salâten tuncinayı, selamdan sonra okumak bid'at mıdır?

CEVAP

Evet bid'attır. Namazlardan sonra ([âyet-el-kürsi](#)) okunur. Sonra tesbihler çekilir, ondan sonra dua edilir. Dua ederken Salâten tuncinayı okumakta mahzur yoktur. Âyet-el kürsinin okunduğu yerde Salâten tuncinayı okumak sünneti değiştirmek olur. Yani bid'attır.

Kerahet vakti

Soru: Kerahet vakitlerinde de namazı cemaat ile kılmak caiz midir?

CEVAP

Caizdir.

Sünneti evde kılmak

Soru: Farzı camide cemaatle kılmak için sabah namazının sünnetini evde kılıp çıkıyoruz. Camiye gelince imam, Kuran-ı Kerim okumayı bitirince El fatiha diyor. Fatihayı okumak gerekir mi?

CEVAP

Sünneti kılanlar okuyamaz. Sünneti kılmayanların okumasında mahzur yoktur.

Ettehiyyatü bitmeden kalkmak

Soru: Biz ettehiyyatüyü bitirmeden imam kalkarsa bizim de kalkmamız gerekir mi?

CEVAP

Ettehiyyatüyü bitirip kalkmamız gerekir.

Yanlış niyeti duymak

Soru: Öğleyi cemaatle kılarken imamın yanılarak yatsı namazına diye niyet ettiğini duydum. Namazdan sonra sen yatsıya niyet ettin dedim, hayır ben öğleye niyet ettim dedi. Namazımız sahih oldu mu?

CEVAP

Dil ile niyetin önemi yok. Kalben öğleye niyet etmişse, namaz sahih olur.

Namazdan sonra

Soru: Beş vakit namazdan sonra (Estagfirullah..) ifadesini müezzin mi, imam mı yoksa cemaat mi okur?

CEVAP

Herkes kendisi okur.

Cemaate sonradan yetişmek

Soru: Cemaate sonradan yetişen, Sübhanekeyi okuması gerekir mi, gerekirse ne zaman okumalıdır?

CEVAP

Sübhaneke okumak sünnettir. İmam içinden okuyorsa, başlar başlamaz okur. İmam açıktan okuyorsa okumaz.

Yüksek sesle âmin

Soru: Yüksek sesle âmin demek uygun mu?

CEVAP

Fatihadan sonra, imam ve cemaat, sessiz olarak, âmin der. İmam Fatihayı bitirince, cemaatin ve imamın yüksek sesle âmin demesi **mekruhtur**. Hafif söylemelidir.

İmamla dua etmek

Soru: Cemaat imamla dua ederken, imamın duasına mı âmin diyecek, kendi de dua edebilir mi?

CEVAP

Her ikisini de yapacaktır. İmamın duasına da âmin diyecek, kendisi de dua edecek. Bazı kimseler hep kendisi dua okuyor, imamınkine âmin demiyor. Kimisi de hep âmin diyor, kendisi hiç dua etmiyor. Her ikisini de yapmalıdır.

Başka cemaat

Soru: İkindiye kılıp tesbih çekerken veya akşam namazının farzını kılıp son sünnetini kılmak için ayağa kalkınca, mescitte başka bir cemaat oluşuyor. Ben farzını

kıldım, onlara tekrar uyup kılmam mı gerekiyor, yoksa hemen dışarı çıkmam mı gerekiyor?

CEVAP

Farzı yalnız kılmışsanız, hemen çıkmanız gerekir, cemaatle kılmışsanız, çıkmanız gerekmez.

Farz için beklerken

Soru: Sünneti kılıp farz için cemaati beklerken kelime-i tevhid okumakta mahzur var mı?

CEVAP

Hiçbir şey okunmaz.

Sırta dokunmak

Soru: Namaza sonradan gelen kişinin sırtımıza dokunmasını beklemek gerekir mi? Beklemeden onun cemaate uyacağını anlayıp kendiliğimizden geriye gelebilir miyiz?

CEVAP

Evet uygun olanı onun vurmasını beklememektir. Onun sözü ile gidilirse namaz bozulmuş olur. Kendi arzumuzla gidersek namaz bozulmuş olmaz.

Ara tekbirler

Soru: İmamlarla birlikte ara tekbirlerini bizim de söylememiz gerekir mi?

CEVAP

Evet gerekir.

Tertip sahibinin kazası

Soru: Tertip sahibiyim. Sabah namazına uyanamadım. Kaza etmeyi de unutmuşum. Aynı gün akşam namazında imam oldum. Yatsı namazını kıldıktan sonra sabahı kaza etmediğimi hatırladım. Ne yapmam lazım? Akşam namazını benimle kılan cemaatin namazı kabul oldu mu?

CEVAP

Cemaatin namazı sahih olmuştur. Onlara duyurmak gerekmez. Sizin sabah namazını kaza etmeniz lazım, çünkü kılmadınız. Tertip sahibi olduğunuzu unutarak, kıldığınız diğer namazları kaza etmeniz gerekmez, çünkü unutmak özürdür.

Üzeride yazı olan tişört

Soru: Üzerinde yazı, resim, fotoğraf olan tişörtle namaz kılınır mı?

CEVAP

Mekruh olur.

Sırttaki yazı

Soru: Bazen de sırt kısmında yazı olan kıyafetler var, bunun mahzuru olur mu?

CEVAP

Arkasındaki yazıyı cemaat okursa namaz mekruh olur. Çünkü bir yazıya, bakıp, anlamak bozmaz ama anlayınca mekruh olur.

Telefon çalarsa

Soru: Cemaatle namaz kılarken devamlı çalan cep telefonunu namazı bozup kapatmak caiz mi?

CEVAP

Namazı bozmak haram olur. Namazı bozmadan az hareketle kapatma imkanı varsa kapatılır. [Namazdan önce tedbir almalı, ya kapatmalı veya sesini kısmalıdır.]

Namazda uyumak

Soru: İmama uyan, namazda ayakta veya otururken uyusa namazı veya abdesti bozulmuş olur mu?

CEVAP

Namazda uyumak abdesti de namazı da bozmaz.

Çocukla cemaat

Soru: On yaşında bir çocuğum var. Onunla cemaat olup cemaatle namaz kılabilir miyim?

CEVAP

Çocukla da cemaat olur ve cemaat sevabı alınır.

Farzı kaçırmak

Soru: Mescide gelen ikinci veya yatsı namazın sünnetine başlandığını görse, o da eğer namaza duracak olsa, farzın ilk rekatını kaçıracağını anlarsa ne yapar?

CEVAP

O rekat kaçacaksa, yani biz sünnet kılarken farz kılınacağı için mekruh olur. Onun için sünneti dört değil iki rekat olarak kılar. İki rekat kılınca da yetişemeyeceğini anlarsa, bekler, namaza durmaz.

Cemaate başlanırsa

Soru: Öğlenin farzını yalnız kıldım. Ben bitince yanımda farzı cemaatle kılmaya başladılar. Onlara uymam lazım mı, uymam lazımsa nasıl niyet edeceğim?

CEVAP

Cemaat olunca cemaate uymalı. Allah rızası için namaz kılmaya, uydum imama demeniz yeterlidir. Sadece öğle ve yatsı namazını böyle cemaatle kılabilirsiniz. Diğerlerini kılamazsınız. Çünkü sabahın ve ikindinin farzından sonra nafile kılınmaz. Akşamda ise üç rekat nafile olmaz. Sadece öğle ve yatsı namazı kılınır.

Sessiz selam

Soru: Cemaatle namaz kılarken imam namazı bitirince sessiz selam verse ne yapılmalıdır?

CEVAP

Diğerleri de selam verip namazdan çıkarlar.

Ayakkabıların yeri

Soru: Camide ayakkabıları arkaya mı öne mi koymak uygundur?

CEVAP

Çalınma endişesi ile namaz kılmak huşuya mani olacağı için ayakkabıları arkaya koymak mekruhtur. Öne ve sağa koymak da sünnete aykırıdır. Sol tarafa koymak sünnettir. Çalınma endişesi yoksa, yani huşuya mani değilse, arkaya koymanın da mahzuru olmaz.

Namaz kılarken

Soru: Camide namaz kılarken yanımızdan geçen, çarpmasın diye yana çekilsek namaz bozulur mu?

CEVAP

Kendi arzumuzla çekildiğimiz için namaz bozulmaz.

Takkesiz imam

Soru: Takkesiz namaz kıldıran imamın arkasında namaz kılınır mı?

CEVAP

Kılınmaz. Kılınırsa mekruh olur. Takkeye önem vermiyorsa daha kötüdür. İtikâdı bozuk olabilir. Kasten sünnete riayet etmeyen imamlara uymamalıdır.

İtikâfa niyet

Soru: Mescide girerken niçin "itikâfa niyet ettim" deniyor?

CEVAP

İtikâfa niyet edince orada yatmak, yiyip içmek v.s caiz olur. İtikâfa niyet etmezsek bunlar yapılmaz.

Cemaate uymak

Soru: Mescitte vaktin farzını tek başına veya cemaatle kılan bir kimse, mescide gelen bir grup cemaat yapar ise, bu cemaate uymak zorunda mıdır? Bu konu ile ilgili hüküm nedir?

CEVAP

Cemaatle namaz kılınırken tek başına namaz kılmak veya oturup dua etmek tesbih çekmek mekruh olur, ya cemaate uyulur veya dışarı çıkılır. Ama itikâfa niyet edilmişse orada durulabilir. İkindiyi, sabahı veya akşamı kıldıktan sonra tekrar cemaate uyulmaz; ya dışarı çıkmalı veya itikâfa niyet etmelidir.

Müezzin yerleri

Soru: Bazı camilerde müezzinlerin yerleri yüksek oluyor. Buradan imama uyulabilir mi?

CEVAP

Yüksekte durmanın mahzuru olmaz. Fakat tek başına dururlarsa tahrimen mekruh olur. İki veya daha fazla kişi olursa kurtarır.

Camiye gitmenin önemi

Soru: Camiye gidemiyorum. Ne tavsiye edersiniz?

CEVAP

Camiye gitmeyi ihmal etmemelidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Her namaz vakti camiye giden, ya Allah yolunda istifade edeceği bir ahiret kardeşi bulur, ya güzel bir ilme, ya hidayetini artıracak veya onu sapıklığa düşmekten muhafaza edecek bir kelimeye yahut rahmet-i İlahiyyeye mazhar olur.) [Taberani]

Ezü besmele

Soru: Cemaatle namaz kılarken, sübhanekeyi okuduktan sonra, ezü besmele çekilir mi?

CEVAP

Çekilmez.

Okuduktan sonra

Soru: Cemaatle namaz kılarken, imam selam verir vermez kalkıp, Allahümme entesselamü ayakta veya başka yerde okuyabilir miyiz?

CEVAP

Gerek cemaatle ve gerekse yalnız kılarken, okunduktan sonra ayağa kalkmalıdır.

3 secde

Soru: İmamdan önce başı secdeden kaldırıp koymak 3 secde sayılır mı?

CEVAP

Hayır.

İmamın adını niyette söylemek

Soru: Cemaatle namaz kılariken uydum Ali'ye dedim. İmam Veli imiş. Namaz sahih mi?

CEVAP

Sahih olmaz. Onun için imamın ismini söylememeli, sadece uydum imama demeli.

İkinci saf

Soru: İkinci safı da imamın arkasından mı başlanır?

CEVAP

Evet.

Ön saftaki boşluk

Soru: Ön safta boş yer varken, arkada yalnız imama uyulur mu?

CEVAP

Mekruh olur.

Tesbih çekmeden dua

Soru: İmam duaya başlayınca, tesbih çekmeyen de duaya katılır mı?

CEVAP

Tesbihi çektikten sonra duaya katılması daha iyidir. İşi varsa tesbih çekmeden dua etmesi de caizdir. Hatta hiç tesbih çekmeden, dua etmeden gitmesi de caizdir.

Yatsıyı kılmış olan

Soru: Yatsıyı ve vitri de kılmış olan yatsının farzını kılana uyar mı?

CEVAP

Nafile olarak kılması iyi olur.

İmamın yanına durmak

Soru: İmamla bir kişi namaz kılariken, biri gelip imamın arkasına veya soluna veya sağdakinin sağına dursa, mekruh olur mu?

CEVAP

Mekruh olmaz.

Mesbuka uymak

Soru: Mesbuka uymak caiz mi?

CEVAP

Hayır. Mesbuk imam olamaz.

Dışarıdan gelenin selamı

Soru: Camide sünneti kılıp, farzı beklerken, dışarıdan gelenin selamını almak, sünnet ile farz arasında bir şey okumak gibi mi?

CEVAP

Evet. Vakit az ise, tefekkür veya kalben zikir etmeli. Vakit fazla ise, kaza namazı kılmalı.

Bir kişilik boşluk

Soru: Cemaatle namazda en sağda duranın solundaki kişinin abdesti bozulup gitse, bir kişilik boşluk kalıyor. Sağdaki de yana bir adım atarak boşluğu doldursa namaz bozulur mu?

CEVAP

Bozulmaz.

Cemaate uymak

Soru: Yalnız başına farzı kılanın yanında, sabah veya akşamın farzı cemaatle kılınmaya başlansa, o kişi namazı bozup imama uyabilir mi?

CEVAP

Evet hemen sağına selam verip cemaate uyar. Sadece akşam ve sabah namazında, birinci rekâta secde ettikten sonra da, namazı bozup cemaate uyar, fakat ikinci rekâtın secdesini yaptıysa, cemaate uymayıp namazını tamamlar. Diğer namazlarda böyle değildir.

Dört rekâtlı farzlarda, birinci rekâtın secdesini yapmadıysa, yine hemen sağına selam verip cemaate uyar. Birinci rekâtın secdesini yaptıysa, iki rekât kılıp selam verir. Üçüncü rekâtın secdesini yapmadıysa, ayakta bir tarafa selam verip bozar ve cemaate katılır. Üçüncü rekâtın secdesini yaptıysa, dört rekâtı tamamlar.

Sesli okumamak

Soru: Akşam namazını kılanı uyudum. Sesli okunacağını bilmediği için gizli okudu. Benim namazım sahih oldu mu?

CEVAP

Evet, sizinki sahih olur. Onun da bilmemesi özür olur. Kasten yapsa idi vacibi terk etmiş olurdu.

İmamın selamı

Soru: İmam, selam vermedi diye imama uydum. Bir arkadaş, beni görmüş, selamdan sonra uyduğumu söyledi. Ona inanıp tekrar kılmam lazım mı?

CEVAP

Evet.

Cemaatin önüne geçmek

Soru: Odada imamın arkasına bir saf sığıyor. Sonradan gelenlerin, cemaatin önünden geçip, imamın sağına, soluna durması caiz mi? Arka saf dolar zannı ile imamın sağına soluna durmak caiz mi?

CEVAP

Her ikisi de caizdir.

İkamet okunurken

Soru: İkamet okunurken imam ayakta ise, cemaat de kalkar mı?

CEVAP

Kalkması lazım değildir. Kalkmaları caizdir.

İkamet okunurken

Soru: İkamet okunurken camiye girince oturmak gerekir mi?

CEVAP

İkamet okunurken camiye giren kimse, imam mihraba gitmek üzere ayağa kalkmamışsa, oturur.

İmam otururken ayakta beklemek mekruh olur. (N. İslam)

Sırta secde etmek

Soru: Sırta secde edenin sırtına, secde etmek caiz mi?

CEVAP

İkincisinin secdesi, sahih değildir.

El Fatiha denince

Soru: İmam el-fatiha deyince salevat da okumak efdal mi?

CEVAP

Evet.

İmamın hatası

Soru: İmam, ilk oturuşu unuttu. İkaz ettik. Namazı secde-i sehiv yapmadan tamamladı. Namazı iade etmesi vacip miydi?

CEVAP

Değildi. Çünkü imamın secde-i sehiv etmeme yetkisi var.

Maliki'de selam vermek

Soru: İmam, secde-i sehiv için selam verince, **Maliki**'yi taklit eden secde-i sehiv olduğunu bilmeden selam verse, namaz bozulur mu?

CEVAP

Hayır.

Selam vermeden kalkmak

Soru: İmam, son rekatta sallı bariki okuduktan sonra, selamı unutup, kalkıp gitse, cemaat, kendi kendine mi selam verir?

CEVAP

Evet.

Son teşehhüd

Soru: İmama son teşehhüdde uyan, namazı nasıl kılar?

CEVAP

Yalnız kılan gibi kılar.

Aşır okumak

Soru: Her namazdan sonra mihrabiye, aşır okumak caiz mi?

CEVAP

Evet.

Mihrabiye'den sonra

Soru: Mihrabiyeden sonra, uzun salevat-ı şerife okumak caiz mi?

CEVAP

Ara sıra okunması caizdir. Sünnetmiş intibainı vermemek için her zaman okunmamalıdır.

İmamın gizli okuması

Soru: İmam, açık okunacak yerde, Fatihanın yarısını gizli okusa, gizli okunacak yerde, açık okusa, secde-i sehiv gerekir mi?

CEVAP

Evet. Fakat cemaatle secde-i sehv yapmamak caizdir.

Tesbihleri okumak

Soru: Cemaatten biri, işi varken, tesbihleri ve duayı beklemeden dışarı çıkınca, dışarıda **veya** gittiği yerde okuması caiz olur mu?

CEVAP

Evet.

Dar pantolon

Soru: Dar pantolon olunca, cemaati terk etmek gerekir mi?

CEVAP

Cemaat terk edilmez.

İmamın getirdiği tekbir

Soru: İmam, cenaze namazında üç tekbir getirdi. Cemaatten dört tekbir getirenler de oldu. Bunların namazı sahih oldu mu?

CEVAP

Evet.

Dolu mescit

Soru: Mescit dolu idi. İmamın son teşehhüdde oturduğunu anladım. Birinin önüne oturdum. Günah mı?

CEVAP

Zaruret olduğu için caizdir.

Cemaatin kalkması

Soru: İmam 4. rekata kalkmayı unutup oturursa cemaat kalkar mı?

CEVAP

Ön saftaki cemaatten birinin "sübhanallah" diye ikazı iyi olur.

İki namazı cem

Soru: İki namazı cem ederken, yanımda, ikinci cemaatle kılınmaya başlansa, öğleyi kıldıktan sonra onlara uymam caiz mi?

CEVAP

Evet.

İmamı duymamak

Soru: İmamın tekbirini duymadık. İmam, rükudan kalkarken biz rükuya indik. Secdede imama yetiştik. Namazımız sahih oldu mu?

CEVAP

Evet.

Kerahet vaktinde ikindi

Soru: Kerahet vaktinde, ikindiye yine cemaatle kılmak gerekir mi?

CEVAP

Evet.

Gece yarısı yatsı

Soru: Yatsı gece yarısına kalsa, cemaatle mi kılmak evladır?

CEVAP

Evet.

Sübhaneye okurken

Soru: Biz Sühaneke okurken, imam sesli okumaya başlıyor. İmam, nefes aldığı zamanlarda kalan kısmı tamamlamak uygun mudur?

CEVAP

Evet.

Selamı uzatmak

Soru: İmam, sağa selam verirken (Lah) kısmını uzatıyor. Cemaat, kısaca selam veriyor. İmamdan önce selam verilmiş sayılır mı?

CEVAP

Hayır. Namazları sahihtir.

İmama uymaya niyet

Soru: Evinden çıkarken imama uymaya niyet eden, yolda biri ile konuşsa, yeniden mi niyet etmesi gerekir?

CEVAP

Evet.

5. rekata kalkmak

Soru: İmam yanılıp 5. rekata kalksa, o anda biri gelip ona uysa, namazı sahih olur mu?

CEVAP

Hayır sahih olmaz. Çünkü farz kılacak olanın nafîle kılana uyması caiz değildir.

Kılınmamış rekât

Soru: İmam, teşehhüdden sonra, 5. ye kalktı. 6. da kılıp selam verdi. 2. rekatta imama uymuştum. İmam 5.ye kalkınca, uymayıp, kılmadığım bir rekâtı tek başına kıldım. Sahih mi?

CEVAP

Evet.

Sure-i Haşr'ı okumak

Soru: Sure-i Haşrın sonunu imam okuyunca, cemaat de okumuş sayılır mı?

CEVAP

Evet. Çünkü kendisinin okuması sünnet, dinlemesi ise farzdır. Sünnet sevabı, farzın yanında denizde damla bile değildir.

İmamın namazı bozulursa

Soru: İmamda namazı bozan bir şey bulunduğunu anlayan kimse ne yapmalı?

CEVAP

Bu namazı tekrar kılar. Bunu imam namazda hatırlarsa **yahut** namazda iken namazı bozan bir şey hasıl olursa, bunu hemen cemaate bildirir. Namazdan sonra anlarsa, o cemaatten olduklarını hatırladığına söyleyerek, haber göndererek bildirir. Haber alan, iade eder. Alamayan affolur. Bir kavle göre de, imamın cemaate haber vermesi gerekmez.

Namazda adım atmak

Soru: Cemaatle namaz kılariken, önümdeki saftan biri **veya** yanımdaki ayrılrsa, namaz içerisinde onun yerine bir adım atarak geçebilir miyim?

CEVAP

Geçmek gerekmez. Geçilse de mahzuru olmaz. Yani hem öne hem yana geçilebilir.

İmamla aradaki mesafe

Soru: İmamla cemaatin arasından 15-16 metrelik bir yol geçiyor. Yolun arkasında kalan cemaatin namazı sahih olur mu? Yol dışarıda, cemaat cami dışındadır.

CEVAP

Cami içi ile dışarı farklıdır. (Fetâvâ-yı Hindiyye)de diyor ki, (İmama uymaya mani olan sebeplerden biri, imam ile cemaat arasında, kayık geçecek kadar nehir veya

araba geçecek kadar yol yahut sahrada kılarken, arada iki saflık boşluk bulunmaktır. Camilerin içinde büyük boşluk arkasında, imama uymak caizdir.) Demek ki dışarıda olduğu için o kadar bir boşluk varsa imama uymak caiz olmuyor.

Elleri bağlamak

Soru: Cemaat otururken imama uyacağımız zaman ellerimizi bağlayıp öyle mi cemaate dahil olacağız?

CEVAP

Elleri bağlamak gerekmez.

Kadınla namaz

Soru: Ben namaz kılarken hanımım veya annem yahut yabancı bir kadın benim önümde namaz kılarsa namazım olur mu?

CEVAP

Sizden dokuz ayak ileride iseler namazınız sahih olur.

İmamın uyuması

Soru: Son teşehhüdde sallı bariki okuduktan sonra imam uyusa veya epey vakit geçtiği için uyuduğu sanılsa, cemaatin selam verip namazdan çıkması caiz mi?

CEVAP

Evet.

Namazda iki niyet

Soru: Öğle, ikindi ve yatsı namazının ilk sünnetlerini kılarken, abdestten sonra kılınan sübha namazına veya tehiyyat-ül-mescid namazına da niyet edilebilir mi?

CEVAP

Evet, niyet edilmesi iyi olur. Hattâ bir yolculuğa çıkılacaksa veya yolculuktan yeni dönmüşse, niyet sevabı da almak için, tehiyyat-ül-menzil namazına da niyet edilebilir. Mesela (Bugünkü öğlenin ilk sünnetine, ilk kazaya kalan öğle namazının farzına, tehiyyet-ül-mescide, tehiyyat-ül menzile ve sübha namazı kılmaya) diye niyet edilir.

Mukim kılmak

Soru: Ankara'ya gitmek üzere evden çıktım, 10 km uzaklıktaki iş yerime geldim, daha İstanbul'da olduğum için kendimi seferi hissetmedim. İmam olup öğleyi mukimlere kıldırım. Benim ve cemaatin namazları sahih oldu mu?

CEVAP

Sizinki mekruh olarak sahih oldu. Cemaatinki ise hiç sahih olmadı. Çünkü farz kılanın nafile kılana uyması caiz değildir. Sizin son iki rekatınız nafile olduğu için cemaatin namazı sahih olmadı.

Tesbih atmak

Soru: Mescitte, tesbihi olmayana, tesbih atmak edebe aykırı mı?

CEVAP

Evet.

Evde cemaat

Soru: Evinde namazını kılanın yanına, birkaç kişi gelip, ikindi veya akşam namazını cemaatle kılsa, onun evden çıkması gerekir mi?

CEVAP

Hayır.

İmamın yerine geçmek

Soru: İmamın abdesti bozulsa, yerine geçen, nereden okur?

CEVAP

Baştan veya imamın kaldığı yerden okuması caizdir.

İmamın hatasını söylemek

Soru: Hariçten biri, imamın hatasını söylese, o da düzeltse caiz olur mu?

CEVAP

Caiz olmaz.

Namaz kılınırken çalışmak

Soru: Odada cemaatle namaz kılınırken çalışmam caiz mi?

CEVAP

Namaz kılmış olan için caizdir.

Namazı iade etmek

Soru: Tanıdığım salih arkadaşlara baktım cemaatle ikindi namazını kılıyorlar. Ben de onlara uyup kıldım. Sonra saatime baktım ki namaz vakti yeni girmiş. İade ettim. Eğer saatime bakmasaydım bu namaz veya daha önce böyle saatime bakmadan onlara hüsnü zan edip kıldığım namazlar ne oldu? Bazen unutup abdestsiz kıldırırsalar veya iyi sandığımız kimsenin, sonradan inançsız olduğu meydana çıkarsa, bütün bu namazları kaza etmemiz gerekir mi?

CEVAP

Kaza etmeniz gerekmez. Bu konuda birkaç örnek:

1- Dinimiz, zahire göre hükmeder. Adamın abdestsiz olduğunu niye bilmedin **veya** inançsız biri olduğunu niye anlamadın diye sorguya çekmez.

2- İmam unutup abdestsiz kıldırsa, namazdan sonra hatırlasa cemaate söylemese, abdest alıp namazını kılsa, cemaate söylemediği için günaha girmiş olmaz. Eğer cemaate benim abdestim yoktu demişse, duyanların tekrar kılmaları gerekir. Duymayanlar sorumlu olmazlar.

3- Vesvese etmekten sakınmalıdır. İbadette zannı galip yeterlidir. Mesela gusledip banyodan çıksa, fakat bazı yerleri kuru kalmış olsa, kuru kaldığını bilmeseydi guslü sahih olur. Bunun gibi insan domuz yağı bulunan bir şey yese, domuz yağı olduğunu bilmeseydi, bilmediği için ona günah olmaz.

4- Araştırıp kible istikameti diye yanlış olarak ters yöne dönse bile, yine namazı sahih olur.

5- Bayram hilaline baksa hava bulutlu olduğu için görülmeseydi, ama gerçekte ise ertesi günü bayram olsa, o kimse hilali görmediği için ertesi günü yani bayram günü oruç tutsa, hem günah olmaz, hem de o oruç ramazan ayından sayılır.

Rüku'a gitmek

Soru: Cemaate imam rükuda iken yetişen mesbuk, yalnız tekbir getirip de mi rükuya gider, yoksa tekbir getirdikten sonra bir daha Allahü ekber der öyle mi rükuya gider?

CEVAP

Vakit müsaitse inerken de tekbir getirir, değilse sadece iftitah tekbiri yetiştir.

Namazı kılmış olan

Soru: Vaktin farz namazını kılan bir kişi namaz kılmamış bir kişiye imam olup namaz kıldırabilir mi?

CEVAP

Kıldırılmaz. **Şafii'**de kıldırabilir.

İlk oturuş

Soru: İmama sonraki rekatlarda yetişildiğinde ilk oturuşta sadece ettehiyyatü mü okunur?

CEVAP

Evet.

Farzdan sonra sünnet

Soru: Öğle namazı farzı kılınırken imama uyan, ilk sünneti farzdan hemen sonra mı, yoksa son sünnetten sonra mı kılmalıdır, yatsı namazında da durum böyle midir?

CEVAP

Önce ilk sünnet kılınır.

Tek kişi

Soru: İki kişi cemaatle namaz kılarken, cemaat olan tek kişi imamın neresine durur? Bunlar namaz kılarken bir başkası gelse o nereye durur?

CEVAP

Cemaat bir kişi ise, imamın sağ yanında hizasında durur. Solunda veya arkasında durması mekruh olur. Ayağının topuğu, imamın topuğundan ileri olmazsa, namazı sahih olur. Çok kimse, bunu bilmediği için imamın gerisinde duruyor. İmamla omuz omuza olmalıdır. İmamdan ileri olmamak için ayağının topuğu imamın topuğundan ileri olmaması yeter. İhtiyat için dört parmak kadar geriden durulabilir.

İki kişi cemaatle namaz kılarken, bir kişi daha gelse, bu kişi, imamın yanındakinin omzuna hafifçe dokunur, geriye gelmesini bekler. O geriye gelirse onun yanında durur, gelmezse, yahut o kişinin geleceğini sanmıyorsa, o kişinin sağına veya imamın soluna durabilir.

Bazı kimseler böyle geriye gelineceğini bilmiyor. Bilmediği için de gelmeyebilir veya vuran kimsenin emri ile geriye gelirse namazı bozulur. Kendi isteği ile geriye gelirse namazı bozulmuş olmaz. Gelen kişi yalnız kalmasın diye kendi isteği ile gelmelidir.

Papazın imamlığı

Soru: Bir papaz, inancını saklayıp müslüman gibi senelerce namaz kıldırса, cemaat onun papaz olduğunu bilmediği için, cemaatin namazına bir zarar gelir mi?

CEVAP

Gelmez.

Âlimin yanında yürümek

Soru: Yaş veya ilimce büyük olan bir zatla giderken, onun sağında mı, solunda mı gitmek gerekir?

CEVAP

İki kişi cemaatle namaz kılarken biri imam olunca, diğeri cemaat olur. Cemaat olan sağda, imam olan solda durur. Yürürken de rütbesi veya ilmi fazla olan solda yürür.

İmam vekil etmek

Soru: Ben imam oldum, birkaç arkadaşla evimizin bir odasında cemaatle namaz kılarken, öbür odada hasta yatan annem çağırdı. Ben de yavaşça selam verip namazı bozdum. Giderken bir arkadaşı yerime vekil ettim. O namazı tamamladı. Bu namaz sahih oldu mu?

CEVAP

Evet sahih oldu.

Abdestsiz namaz

Soru: Birkaç arkadaşla cemaatle namaz kıldırıyordum. Bir müddet sonra abdestimin olmadığını hatırladım. Hemen namazı bozup yerime birini vekil edip gittim. Niye gittiğimi sordular, ben de abdestimin olmadığını söyledim. Onların namazı sahih oldu mu?

CEVAP

Onların namazı sahih olmadı. Çünkü sizinle kıldıkları sahih değildi. İlmahal'de şöyle bildiriliyor:

İmamda namazı bozan bir şey bulunduğunu anlayan kimse, bu namazı tekrar kılar. Bunu imam namazda hatırlarsa, bunu hemen cemaate bildirir. Namazdan sonra anlarsa, o cemaatten olduklarını hatırladığına, söyleyerek, haber göndererek, yazarak bildirir. Haber alan, iade eder. Alamayan affolur. Bir kavilde ise imamın cemaate haber vermesi lazım değildir. **Şafii** mezhebinde haber vermesi gerekmez.

Mekruh mu, sünnet mi?

Soru: İşyerinde veya evde, namazları cemaat yapıp kılalım diyoruz. Fakat namaz oldukça gecikiyor. Namazı, yalnız dahi olsa erken vaktinde kılmak mı, yoksa kerahet vaktinde dahi olsa cemaati beklemek mi daha efdaldir?

CEVAP

Sünnet ile mekruh çakışınca mekruh işlememek için sünnet terk edilir. Mekruh vakitte cemaatle kılmak mekruhtur. Onun için mekruh vakit girmeden yalnız kılınır.

Mihrapta kılmak

Soru: (Camide, ilk cemaatin imamı mihrapta durmazsa mekruh olur) deniyor. Namaz kıldığımız camide, birkaç bölme var. Mihrap olan yerde, cuma ve bayram namazlarını kılıyoruz. Kışın burası soğuk olduğu için, beş vakit namazı küçük odada kılıyoruz, fakat orada mihrap yok. Kıldığımız namazlar mekruh mu oluyor?

CEVAP

Her oda, müstakil yer demektir. Kışın küçük odada namaz kılmak mekruh olmaz.

Cemaatin farza başlaması

Soru: Sünnet veya kaza namazı kılarken, cemaat farza başlarsa, namazı bozup, imama uymak gerekir mi?

CEVAP

Dört rekat sünnete başlamış ise, iki rekat kılınca selam verip imama uyar. Üç rekat kılınmışsa dörde tamamlar. Sünnet kılarken kaza namazına da niyet eden, farza başlanıldığını görürse, namazını bozamaz. İki veya dört rekata tamamlar. Mesela öğlenin ilk sünnetinde iki rekatta selam veren, farzdan sonra, iki daha kılarak, dörde tamamlar. Yeniden dört rekat kılması, daha iyi olur. Kaza kılarken cemaate başlanırsa, tertip sahibi olan bozamaz. **Maliki** mezhebinde de böyledir.

Cemaatle namaz kılarken, başka bir namaz kılmak tahrimen mekruhtur. Bunun için, iftitah tekbirine yetişemeyeceğini zanneden, başka namaza başlamaz, cemaati bekler.

Tekbiri ayakta almak

Soru: İmama rükuda yetişmek için, acele tekbir alıp, rükua gidince tekbiri bitiren, o rekata yetişmiş olur mu?

CEVAP

İftitah tekbirini ayakta almak şarttır. Eğilirken alınırsa imama uyulmuş olmaz. O namaz sahih olmaz.

İftitah tekbirini ayakta alıp, sonra imamla rükuda bir an beraber kalınca, hem namaz sahih olmuş olur, hem de o rekata yetişmiş olunur. Rekata yetişeceğim diye eğilirken tekbir alınmamalı. Rekata yetişemese de, namaza uyması sahih olmalı. Namaza uymak sahih olmazsa, namaz da sahih olmaz.

Evden çıkarken niyet

Soru: Cemaatle namaz kılmak niyetiyle evden çıkan, yeni bir niyet etmeden imama uyabilir mi?

CEVAP

Uyabilir; fakat yolda namazı bozacak bir şey yapmamak gerekir. Yürümek ve abdest almak zarar vermez.

Seferi imama uyan

Soru: Seferi imama uyunca, imam selam verdikten sonra, iki rekât daha kılarak Fatiha okumak gerekir mi?

CEVAP

Bazı âlimler, seferi imama uyan mukim, üçüncü ve dördüncü rekâtlarda Fatiha okumasa da olur dediyse de, Şems-ül eimme Abdülaziz Halvani ve başka âlimler, okur dediler. O hâlde, ihtiyat ederek okumalıdır. ([Cami-ur-rumuz](#), [Tatarhaniyye](#))

İmamın ve cemaatin niyeti

Soru: İmam cemaatle namaz kıldıracağı zaman nasıl niyet eder?

CEVAP

İmam, ([Bana uyan cemaate imam oldum](#)) der. İmamın, erkeklere imam olmaya niyet etmesi şart değildir. Eğer niyet etmezse namaz sahih olur; ama kendisi cemaatle kılmak sevabına kavuşamaz. ([Cemaate imam olmaya](#)) niyet ederse bu sevaba da kavuşur.

Cemaatte kadın da varsa imamın, ([Kadınlara imam olmaya](#)) diye niyet etmesi şarttır. Böyle niyet etmezse kadınların namazı sahih olmaz.

İmamdan önce selam

Soru: İmam daha okumalarını bitirmeden, dalgınlıkla imamdan önce her iki tarafa da selam verenin namazı bozulur mu?

CEVAP

Bozulmuş olmaz. İmamın selam vermediğini görünce, namaza devam eder ve imamla tekrar selam verir.

Sünnet kılarken imama uymak

Soru: İlmihal'de ([Dört rekât sünnet kılarken](#), [farz kılan imama uyan](#), [namazı farz gibi kılar](#)) deniyor. Sünnet kılarken, farz kılan imama nasıl uyulur?

CEVAP

Nafile kılan farz kılana uyabilir. Mesela, öğlenin sünnetini kılmadan cemaate yetişen kimse, öğlenin farzını kıldıktan sonra, ilk sünneti kılacağı sırada, yanında yeniden cemaat teşekkül etse, o imama uyararak öğlenin sünnetini kılar. İmama uyduğu için de, farz gibi kılar. Son sünneti kılarken de uyulabilir; hatta son sünneti kıldıktan sonra da, imama uyup nafile kılınabilir.

Kadınla yan yana namaz kılmak

Soru: Hanımımınla cemaat olup, on senedir namaz kılıyoruz. Hanım benim sağıma duruyordu. Şimdi öğrendim ki, kadınla yan yana durup cemaatle namaz kılınca erkeğin namazı bozuluyormuş. Şimdi bu on senelik namazımı kurtarmamın bir yolu var mı?

CEVAP

Sizin namazınız bozulunca, hanımınızınki de bozulmuş olur. **Şafii** mezhebinde, cemaatle namaz kılarken, kadın erkeğin yanında namaza dursa ikisinin namazı da

sahih olur, ancak kadının erkeklerin arkasında durması iyi olur. (Muğnil muhtac, Kitab-ül Üm)

Dört hak mezhep rahmettir. (Hadîka) kitabının yediyüzdokuzuncu sahifesinde diyor ki, (Abdest ve gusülde başka mezhebi taklid etmek câizdir. Bunun için, o mezhebin şartlarına da uymak lâzımdır. Bütün şartlarına uymazsa, taklid câiz olmaz. (İlmihâl)

Taklide başlamadan önceki gusül, abdest ve namazlarınızı **Şafii** mezhebinin şartlarına uyarak yapmış iseniz kaza etmek gerekmez. Şafi mezhebinin şartlarına uymamış iseniz o namazları kaza etmeniz gerekir.

Telfik, kendi mezhebinde caiz değilken, bir ihtiyaç, bir harac [güçlük] olmadan ve şartlarına riayet etmeden, başka mezhepte caiz olan hükümlerle amel etmek demektir. Telfik haramdır, söz birliğiyle bâtıldır.

Ön safa geçmek

Soru: Cemaatle namaz kılarken bazen ön safta boş yer oluyor. Namaza başlamış cemaatin önünden geçerek ön safı doldurmak gerekir mi?

CEVAP

Öndeki safta boş yer varken, arkasındaki safta durmak mekruhtur. Ön safa geçmek için, cemaatin önünden geçmek de günah olmaz. Hatta, birinci safta boş yer olup ikinci safta boş yer yoksa, ikinci safı yarıp birinci safa geçilir.

Bulaşıcı hastalığı olan

Soru: Bulaşıcı bir hastalığı olanın, mescide devam etmesi caiz midir?

CEVAP

Caiz değildir.

Cemaatle kaza kılmak

Soru: Bir arkadaşım, kaza borcu olduğu için, cemaatle teravih namazı kılınırken imama uyarak kaza namazı kıldığını söyledi. Bu şekilde, başka bir namaz kılana uyarak kaza kılmak caiz olur mu?

CEVAP

Şafii mezhebindeyse, caizdir. **Hanefi** mezhebinde caiz olmaz. **Hanefi** mezhebinde, aynı namaz kazaya kalmışsa cemaatle kaza edilebilir. Mesela bugünkü sabah namazını vaktinde kılamayanlar, kazasını cemaatle kılabilirler. Bunun haricinde, **Hanefi**'de cemaatle kaza namazı kılmak caiz değildir. Çünkü herkesin kazaya kalan namaz vakitleri değişiktir.

Hanefi'ye uyan Şafii

Soru: Hanefi imama uyan Şafii veya Şafii imama uyan Hanefi, sabah namazında kunut okur mu?

CEVAP

Hanefiye uyan Şafii, okumaya fırsat olmadığı için, kunut okumaz. Şafii'ye uyan Hanefi de, okumaz, imamı bekler.

İkinci cemaat

Soru: Mescitte, ikinci üçüncü cemaat yapılırsa, imam olanın illa mihrapta mı durması gerekir?

CEVAP

Camide ilk cemaatin imamı mihrapta kıldırılmazsa, mekruh olur. İmamı ve cemaati belli kimseler olan her camide, vakit namazları, imam mihrapta olarak, cemaat ile kılındıktan sonra, tekrar cemaatler yapılabilir. Ancak sonraki cemaatler, mihraptan başka yerde kılmalıdır!

(Eğer sonraki cemaatin imamı mihrapta bulunur, ezan ve ikamet okunmazsa, mekruh olmaz) diyen âlimler de vardır. İhtiyaten sonraki cemaatler mihrapta kılmamalıdır!

Yol kenarlarındaki belli bir imamı olmayan mescitlerde, ezan ve ikamet okunarak, mihrapta veya mescidin başka yerinde cemaatler yapılabilir. (Halebi)

Cemaatten ayrı ikamet

Soru: Yollarda veya belli bir imamı olmayan yahut cemaati belli kimseler olmayan camilerde, cemaatten ayrı namaz kılarken ikamet okumak gerekir mi?

CEVAP

Yollarda bulunan veya imamı ve müezzini bulunmayan ve cemaati belli kimseler olmayan camilerde, çeşitli zamanlarda gelenler, bir vaktin namazı için, çeşitli cemaatler yaparlar. Her cemaat için, ezan ve ikamet okunur. Böyle camide, yalnız kılan da, ezan ve ikameti kendi işiteceği kadar sesle okur.

İmamla yapılan hatalar

Soru: İmam ile namaz kılarken imam secdeden doğruldu zannederek başımı kaldırdım, baktım ki imam daha secdede. Tekrar secdeye gittim. Yani benimki üç secde oldu. Bir de yine dalgınlıkla, imam selam vermeden önce selam verdim. Sonra baktım imam daha okuyor. Bekleyip imamla birlikte selam verdim. Namazım sahih oldu mu? Secde-i sehv yapmam gerekiyor muydu?

CEVAP

İmamla yapılan hatalarda secde-i sehv gerekmez. Namazınız sahih olmuştur.

Saf olmak

Soru: Cemaatle namaz kılarken, yalnız bir kişi varsa, o bir kişinin imamdan yarım metre geriye durması mı gerekir?

CEVAP

Hayır. Yan yana durmaya saf olmak denir. İki kişi yan yana durunca saf olur. Biri geride, imam ileride durunca saf olmaz. İmamla yan yana aynı hizada durmaları gerekir. İmamın sağ yanında duran kimsenin, secdeye inip kalkarken, imamdan ileri gitmemesi için, topuklarının imamın topuklarından geride durması ihtiyatlı olur. İmamdan ileri geçmezse, imamla aynı hizada durmasında mahzur olmaz.

Bir kadınla kocası veya mahremi bir erkek, cemaatle namaz kılarken, kadın imamın arkasında durur.

Sesli okumak

Soru: Sübhaneke okumayı yetiştiremezsek imam açıktan okurken devam edip bitirmemizde veya imam açıktan okumaya başlayınca imama yeni uyuşsak, Sübhanekeyi okumakta bir sakınca var mıdır?

CEVAP

İmam sesli okurken, Sübhaneke okunmaz. Yarıda kalmışsak bile kesmemiz gerekir. Sübhaneke okumak sünnet, imamı dinlemek ve imama tâbi olmak vacibdir. İmam, âyet aralarında nefes alırken Sübhanekeyi parça parça okumakta da mahzur yoktur.

İmama tabi olmak

Soru: Kunut'u okumak da, Ettehiyyatü'yü okuyacak kadar durmak da vacib iken, birinci oturuşta Ettehiyyatü'yü yetiştiremeyen, tamamlayıp ondan sonra kalkıyor da, Ramazan'da vitir cemaatle kılınırken, Kunut'u yetiştiremeyen, niye Kunut'u okumayıp imamla birlikte rükûa gidiyor?

CEVAP

İmam arkasında Kunut okumak, vacib değildir, sünnettir. Ayrıca Kunut'u bitirmeden imam rükûa giderse, kunutu bitiremeyen, okumayı kesip imama tâbi olur, çünkü imamla birlikte rükûu kaçırma tehlikesi vardır. Teşehhüd böyle değildir, bitirdikten sonra kıyama kalkabilir. Ama secde, rükû gibi rükünlerde imama muhalefet etmek, namazı bozar. (Dürer)

Yeni Müslüman olan imam

Soru: 3 yıl imamlık yapan kişi, (Ben Hristiyan idim, şimdi Müslüman oldum. Arkamda kılınan namazları kaza etmeniz gerekir) dedi. Arkasında kılınan namazları kaza gerekir mi?

CEVAP

Hayır, kaza etmek gerekmez. (Tergib-üs-salât)

Cemaatle namaz kılmak İslam'ın şiarıdır. İslamiyet zahire bakar, Müslümanım diyeni Müslüman kabul eder. Cemaat, imamın kalbindeki imanı bilemez, zaten dinimiz de bunun bilinmesini istememiştir. İmam olan zat, cemaat için hükmen Müslüman kabul edildiği için, imamın daha sonra gayrimüslim olduğu meydana çıksa da artık, onun arkasında kılınan namazları kaza etmek gerekmez.

Safları düzeltmek

Soru: Resulullah, namazdan önce safları düzeltmek için değnekle işaret etmiş midir?

CEVAP

Evet.

Sünnetten fazla okumak

Soru: Muteber bir kitapta, (İmamın farz kıldırırken, kıraati ve tesbihleri sünnetten fazla okuması tahrimen mekruhtur) buyurulurken, başka yerindeyse, (İmam cemaatin hâline göre hareket eder) buyuruluyor. Bu iki ifadeyi nasıl birleştirebiliriz?

CEVAP

İmamın, sünnetlerden fazla okuması uygun değildir, çünkü cemaatin içinde hastalar, ihtiyarlar, yolcular ve işi acele olanlar olabilir. Bunun için sünnetten fazla okumak tahrimen mekruhtur. Cemaatin içinde hastalar ve özürhükümlerinin olduğu biliniyorsa, imam sıkıntı vermemek için, sünnetten de kısa okuyabilir. Mesela, sabah namazında uzun sure okumak sünnetken, böyle hâllerde kısa sureyle namaz kılınır.

Üç rekât kılmak

Soru: Güvenilen biri, (Sen öğleyi üç rekât kıldın) dese, namazı iade etmek gerekir mi?

CEVAP

Öğle namazını kılan, selam verdikten sonra, güvenilir bir kimse, (Sen öğle namazını üç rekât kıldın) dese, namaz kılan kimse de dört rekât kıldığından emin olsa, kendisine üç rekât kıldığını haber veren kimsenin sözüne uyması gerekmez. (Fetava-yı Hindiyye)

İftitah tekbirine yetişmek

Soru: Öğle, ikindi ve yatsı namazlarında, camiye girdiğimizde ilk sünnetler kılınmaya başlanmış, yarısı da kılınmışsa veya sünnetler bitmek üzereyse, ne yapmak gerekir?

CEVAP

İftitah tekbirine yetişemeyeceğini anlayan, sünnete başlamaz, cemaati bekler. Cemaat farza başlamadan önce, iki rekât kılabileceğini kuvvetli tahmin ediyorsa, sabahın kazasına niyet ederek, iki rekât kaza kılabilir. Farzı kıldıktan sonra, öğle ve yatsının son sünneti, iki veya dört rekât olarak da kılınabilir. Her zaman, öğlenin ve yatsının son sünnetlerini dört rekât olarak kılmakta mahzur olmaz, hattâ iyi olur. Sabahın ve ikindinin sünnetini kılamadan farza uyan, farzdan sonra sünneti kılamaz. Çünkü sabah ve ikindi namazının farzından sonra nafile kılınmaz. Kaza borcu olan, kaza namazı kılabilir.

Ücretle namaz kıldırmak

Soru: Ücretle namaz kıldıran imamın arkasında, namaz kılınır mı?

CEVAP

İmamlık şartlarını taşıyan bir kimse, ücret veya maaş karşılığı imamlık yapıyorsa, bunun arkasında namaz kılmanın caiz olduğuna fetva verilmiştir. Kur'an-ı kerim, din dersi öğretmek, ezan ve imamlık için parayla insan görevlendirmek caiz olur. Son zamanlarda, dinde gevşeklik olduğundan, Kur'an-ı kerimin ve din bilgilerinin unutulmaması ve imamlığın, müezziniğin yapılabilmesi için, ücretle yaptırılması zaruret haline gelmiştir; fakat bu fetva, bütün ibadetlerin ücretle yapılabileceğini göstermez. (Redd-ül-muhtar)

İmama yetişemeyen

Soru: Cemaatle namaz kılarken, cemaatin de okuduğu yerlerde imama yetişemeyen, mesela ilk oturuşta, Ettehiyyatü'yü okumadan imam ayağa kalksa veya son oturuşta, Ettehiyyatü'yü bitirmeden imam selam verse imama uymamız gerekir mi?

CEVAP

İlk oturuşta da, son oturuşta da, Ettehiyyatü'yü bitirmek gerekir.

Ettehiyyatü'yü okumak

Soru: İmam, namazda birinci ve ikinci oturuşta, Ettehiyyatü'yü bitirmeden kalkar veya selam verirse, cemaatin okuyup bitirmesi gerekiyor. Peki, imama birinci veya ikinci oturuşta uyararak mesbuk olanın da, Ettehiyyatü'yü bitirmesi gerekir mi?

CEVAP

Hayır, onun bitirmesi gerekmez.

İmamın sessiz okuması

Soru: İmam, sesli okunacak namazlarda, Fatiha'nın yarısını sessiz okuduktan sonra hatırlasa, sesli okumaya baştan mı yoksa kaldığı yerden mi başlaması gerekir?

CEVAP

Baştan başlaması daha iyi olur. Secde-i sehv de yapmaz. Tamamını sessiz okusaydı, secde-i sehv gerekirdi.

İmam Fatiha'yı gizli okursa

Soru: İmam, Fatiha'yı açıktan okuyacakken, yanılıp gizli okusa, sonra hatırlarsa ne yapar?

CEVAP

Fatiha'yı tekrar okumaz. Zamm-ı sureyi açıktan okur. Bir âyeti veya daha fazla âyeti gizli okursa, onu açıktan tamamlar. Tamamını tekrarlamaz. Gizli okuması gereken yerde, imam Fatiha'nın çoğunu açıktan okursa kalanını gizli olarak tamamlar. Namazın sonunda da secde-i sehv yapar.

Cemaatle namaz sünnettir

Soru: Cemaatle namaz kılmak sünnet değil midir?

CEVAP

Evet, **Hanefî**, **Şâfiî** ve **Malikî**'de, beş vakit namazın farzlarını cemaatle kılmak, erkeklere sünnettir. **Hanbelî**'de bazı şartlar dâhilinde farzdır.

Küfürde alışkanlık

Soru: Ara sıra bize imamlık yapan güneyli bir arkadaş var. Hafif kızdırsak hemen, dine, imana, Allah'a sövüyor. Tevbe et diyoruz, tevbe ediyor, fakat alışkanlık hâline getirdiği için, basit bir olaydan sonra yine aynı şekilde Allah'a sövüyor. Böyle bir arkadaşın arkasında namaz kılmak caiz midir?

CEVAP

Böyle bir kimsenin arkasında namaz kılınmaz. Tevbesinde samimiyse, ancak kendini kurtarır. Biz onun kalbini bilemeyiz, fakat o hâlini bilerek, arkasında namaz kılamayız. Çünkü hadis-i şerifte, böyle küfrü değil, günahı bile bırakmadan istigfar edenin, Rabbiyle alay ettiği bildiriliyor.

Mekruhla sünnet karşılaşırsa

Soru: Namazı cemaatle kılmak sünnet olduğu için, vacib olan ta'dil-i erkâna riayet etmeyen veya başka mekruh işleyen imama uymak uygun olur mu?

CEVAP

Uygun olmaz. (Halebî)

Bir sünnetle bir mekruh çakışınca, yani sünnet işlemek için mekruh işlemek zorunda kalınca sünneti bırakmak gerekir. Yani mekruhtan kaçmak, sünneti yapmaktan önce gelir. (Uyun-ül-besair)

Kaza namazı kılarken

Soru: Kaza kılarken yanında cemaat teşekkül etse, namazı bozup o cemaate uymak caiz midir?

CEVAP

Tertip sahibi ise bozmaz. (Halebî,)

İmam beşinci rekâta kalksa

Soru: İmam son teşehhüde oturmadan beşinci rekâta kalkınca cemaat ne yapar?

CEVAP

İmam dördüncü rekâta oturmayıp beşinci rekâta kalkarsa, cemaat, imamı oturduğu yerde bekler. İmam hatırlayınca secde yapmadan oturup teşehhüdden sonra selam verirse, secde-i sehv ile namaz sahih olur.

İmam, geri dönmeyip, beşinci rekâtın secdesini de yapınca, hepsinin namazları bozulur. Cemaatin yalnız başına teşehhüd yapması ve selam vermesi fayda vermez. (Redd-ül muhtar)

İmam beşinci rekâtı kılsa

Soru: İmam, öğlenin farzını kıldırırken, Ettehiyyatü'yü okuduktan sonra yanılarak beşinci rekâta kalkıp, altıncı rekâtı da kılıp selam verdi. Ben ikinci rekâta imama uydum. İmam beşinci rekâta kalkınca ben imama uymadım. Kılmadığım bir rekâtı, kalkıp kıldım. İmam selam verirken onunla selam verdim. Namazım sahih oldu mu?

CEVAP

Sahih oldu. İmamla beşinci veya altıncı rekâtı kılsaydınız sahih olmazdı.

Halvette namaz kılmak

Soru: Bir erkek, evine gelen yabancı kadınlara imam olabilir mi?

CEVAP

Evde erkek, mahremi olan kadınlara imam olur, yabancı kadınlara imam olamaz, çünkü halvet olur. Eğer cemaat arasında, bir erkek veya imamın mahremi kadın bulunursa, yabancı kadınlar da cemaate girebilir.

Bir evde kadınların arasında yalnız bir erkek bulunur da, o erkeğin kızı, kız kardeşi, annesi, halası, teyzesi gibi bir mahremi **veya** karısı bulunmazsa, kadınlara imam olması mekruhtur, ama yanında bunlardan biri bulunur **yahut** kadınlara mescidde imam olursa mekruh olmaz. (Dürr-ül muhtar)

Üst kattan imama uymak

Soru: Apartmanımızın alt katında cemaatle namaz kılınıyor. Biz, hemen onun üst katında oturuyoruz. İmamın sesini rahat duyabilecek büyüklükte bir delik açtık. İmamın sesi duyuluyor. Bu durumda üst kattan alt kattaki imama uymak caiz olur mu?

CEVAP

Alt katta boş yer varsa caiz olmaz.

İmama tâbi olmak

Soru: İmam rükû **veya** secdede üç kere tesbih söylemeden **veya** hızlıca söyleyip de kalksa, cemaat üçe tamamlayıp mı kalkar, yoksa cemaatin imama tâbi olup hemen kalkması mı gerekir?

CEVAP

Hemen kalkması gerekir, çünkü cemaatin imama tâbi olması vacibdir. (Dürr-ül-muhtar)

İmamdan önce kalkmak

Soru: Bir kimse, dalgınlıkla imamdan önce başını rükûdan kaldırırsa, sonra cemaatin hâlâ rükûda olduğunu görünce tekrar rükûa gitse iki rükû mu yapmış olur?

CEVAP

İmamdan önce başını kaldıran kimse tekrar rükûa döner. Bu, iki rükû sayılmaz. Cemaat hata etse de secde-i sehv gerekmez. (Dürr-ül-muhtar)

Yemek yerken

Soru: Yemek yerken namaz vakti girse, ne yapmak gerekir?

CEVAP

Yemek yerken namaz vakti girse, yemeğe devam edildiği takdirde, namaz vakti kaçacaksa **veya** mekruh vakte girecekse, yemek bırakılıp namaz kılınır. Cemaat kaçacak diye, yemek bırakılmaz. Eğer yemek yerken cuma namazının cemaati kaçacaksa, yine yemek bırakılır.

İmam selam verirken

Soru: İmam sağa selam verirken imama uyanın namazı sahih olur mu? İmama yetişemese de, namazı yeni baştan kılacağına göre, namaza devam etmesinde mahzur var mıdır?

CEVAP

Sadece imama uyması değil, namazı da sahih olmaz, çünkü tek başına kılmaya değil, imama uyarak kılmaya niyet etmişti. İmama uymanın sahih olması için, selam vermeden önce uymak şarttır.

Cemaate yetişmek için

Soru: Bir kimse sabah namazının sünnetini kılarken, cemaatle namaza başlansa, cemaate, imam selam vermeden önce yetişemeyeceğini anlayan, namazın sünnetlerini terk edebilir mi?

CEVAP

Cemaatle kılınan yirmi yedi derece sevaba kavuşabilmek için, Euzü'yü, Sübhaneke'yi terk eder, Rükû ve secdelerdeki tesbihleri birer defa söyler. (Halebî-yi sagir)

Namaz kılana uyunca

Soru: Yatsının farzını yalnız kılan kimseye, zamm-ı sureyi okurken bir başkası uysa, imam olan kimse, okuduğu Fatiha ve zammı sureyi tekrar okur mu?

CEVAP

Evet, ikinci defa okur. Cemaatle kılınan akşam, yatsı ve sabah namazlarında sesli okunduğu için, açıktan okur. (Bahr-ür-Râik, Hindiyye)

Kadınların camiye gitmesi

Soru: Kadınların vaaz veya Kur'an dinlemek, teravih veya vakit namazlarını cemaatle kılmak için, camiye gitmeleri daha sevap olmaz mı?

CEVAP

Hayır. Kadınların evde kıldıkları namaz, daha sevaptır. İki hadis-i şerif:

(Kadınların en hayırlı namazı, evlerinin en dip köşesinde kıldıkları namazdır.) [Taberânî]

(Kadınların, evinin en mahrem yerinde kıldığı namaz, salonda kıldığı namazdan efdaldir. Salonda kıldığı namaz ise, camide kıldığından efdaldir.) [Ebu Davud, İ. Ahmed]

İbni Âbidin hazretleri de buyuruyor ki: Kızların, genç ve yaşlı kadınların beş vakit namaz ile Cuma ve Bayram namazları için ve vaaz dinlemek için camiye gitmeleri caiz değildir. Eskiden, yalnız çok yaşlı kadınların, akşam ve yatsı namazına gitmesine izin verilmişse de, şimdi bunların da gitmesi caiz değildir. (Redd-ül-muhtar)

Kadınların cemaate gelmeleri mekruhtur. Ancak, (Yaşlı kadınların, sabah, akşam ve yatsı namazına gelmeleri caizdir) diye fetva verilmişse de, zamanımızda fesadın

meydana çıkmış olmasından dolayı, kadınların, artık bütün namazlara gelmeleri mekruhtur. Tebyin kitabında da böyle bildirilmiştir. (Hindiyye)

Yolculukta veya evden uzakta iken camide namaz kılmak gerekince cemaatin camiden çıktığı vakitler tercih edilmelidir.

Namaza başlamış olmaz

Soru: İmamdan önce iftitah tekbiri getirirsek imama uymuş sayılmıyoruz, fakat imam namaza başlarken Allahü ekber cümlesini bitirmeden hemen Allahü ekber diyen, imama uymuş olur mu?

CEVAP

Hayır, imama uymuş olmaz. (Dürer ve Gurer)

İmam bitirdikten sonra söylemeli.

Camide yer vermek

Soru: İlmahal'de (İbadetlerde îsar yapılmaz. Mesela, birinci saftaki yerini başkasına vermez) deniyor. Bir ihtiyara veya büyük bir zata yer versek mekruh mu olur?

CEVAP

Îsar, muhtaç olduğu bir şeyi kendi kullanmayıp, muhtaç olana vermektir. Îsar yapılmaz demek, onu yapmak gerekmez, yapılmazsa günah olmaz demektir. Yapılması da caizdir. Mesela bir âlime, bir yaşlıya veya emîr durumundaki bir zata, yerimizi vermemiz uygun olur.

İmama âmin demek

Soru: Cemaatle imam dua ederken, biz sadece âmin mi diyeceğiz yoksa biz de mi dua edeceğiz?

CEVAP

Hem âmin diyeceğiz, hem de dua edeceğiz. Bunun bir istisnası vardır. Eğer imam büyük zatlardan biri ise, kendimiz dua etmeyip, sadece o zatın duasına âmin demeliyiz.

Îmâ ile kılana uymak

Soru: İlmahal'de, (Ayakta namaz kılan, oturarak kılana uyabilir) deniyor. Buradan îmâ ile kılana da uyabileceği, yani îmâ ile kılanın ayakta kılabilenlere imam olabileceği anlaşılır mı?

CEVAP

Hayır, oturup îmâ ile kılan yani rükû ve secde edemeyen kimse, ayakta kılan kimseye imam olamaz. Bu hususta fıkıh kitaplarında deniyor ki:

Ayakta durarak namaz kılan kimse, oturduğu yerde rükû ve secde eden imama uyabilir, fakat rükû' ve secde ile namaz kılan kimse, îmâ ile namaz kılana uyamaz. (Fetava-i Hindiyye)

Oturanın, ayakta durana imam olması caizdir, fakat rükû ve secde ile namaz kılanın, îmâ ile namaz kılana uyması sahih değildir. (Mecmua-i Zühdiye)

Rükû ve secde eden, îmâ ile kılana uyamaz. (İbni Âbidin)

Ayakta kılan oturarak kılana uyar. Îmâ ile kılan, îmâ ile kılana uyar. Ancak oturarak îmâ ile kılan, yatarak îmâ ile kılan imama uyamaz. Ayakta olan da uyamaz. (Dürer Gurer)

Hasta, namazın bir kısmını îmâ ile kılar, sonra ayağa kalkıp rükû ve secde ederek namaz kılmaya gücü yeterse, o kimsenin namazını iade etmesi gerekir. Çünkü namazı rükû ve secde ederek kılanın îmâ ile kılana uyması caiz olmadığı gibi, îmâ ile kılmaya başladığı namazı, rükû ve secde ederek tamamlaması caiz olmaz. (Halebi-yi sagir)

Rükû ve secde ile namaz kılanın, îmâ ile namaz kılana uyması caiz olmaz. (Nimet-i İslâm)

Hanefi'de, ayakta namaz kılanın, oturarak rükû ve secdeyi yapabilen imama uyması sahihtir. Rükû ve secdeyi yapmaktan âciz olana, ayakta kılanın uyması sahih olmaz. (El-fikhü alel mezahibil-erbea)

Kerahat vaktinde cemaat

Soru: Mekruh vakit girince, mesela akşama beş dakika kala, ikinci namazını cemaatle kılmak caiz olur mu?

CEVAP

Evet, cemaatle kılmak daha iyidir. Mekruh vakte girildi diye cemaat terk edilmez.

Cami uzaksa

Soru: En yakın cami, bize oldukça uzaktır, fakat imamı Ehl-i sünnet kitaplarını okuyan, din büyüklerini seven salih bir kimsedir. Uzak demeden gitmek daha mı çok sevab olur?

CEVAP

Uzak olunca gitmek şart değilse de, gidilebilirse çok sevab olur. Camiye giderken her adımına sevab verildiği gibi, camiden eve dönerken de, her adımına sevab verilir. Üç hadis-i şerif:

(Abdest alıp namaz kılmak için, camiye gidenin, her adımında, bir sevab yazılır, bir günahı da affedilir. Cami ne kadar uzaksa, o kadar çok sevab kazanır. Camiye gelip de, cemaatle namaz kılsa günahları affedilir. Cemaate yetişemese, yalnız kılsa bile, yine günahları affedilir.) [Ebu Davud]

(Bir kişinin evi, camiye ne kadar uzaksa, camiye gitme sevabı da, o kadar çok olur.) [Müslim]

(Abdest alıp, mescide gelen, evine dönünceye kadar namazda sayılır.) [Hâkim]

İmam bid'at ehli veya fâsıksa, evinde kılmalı. Evinde cemaatle kılsa daha iyidir.

İmamla vacib namaz kılmak

Soru: Farz kılan imama uyup, nafile kılan kimse, herhangi bir sebeple namazını bozsa, sonra yine o imama uyarak, bozduğu namazın kazasına niyet etse, caiz olur mu?

CEVAP

Evet, caiz olur. (Fetava-i Hindiyye)

İmama sonradan uyan

Soru: İmama sonradan yetişen kimse, son oturuşta, Ettehiyyatü'yü okuduktan sonra ayağa kalksa, fakat imam az sonra secde-i sehv yapsa, bu kimse, oturup imamla secde-i sehv yapmasa, namazı bozulmuş olur mu?

CEVAP

Ettehiyyatü'yü okuyup ayağa kalkmak yanlıştır. İmamın selam vermesini beklemek lazımdır. Beklemeden ayağa kalkılırsa, namaz bozulmuş olmaz, ama namazın sonunda secde-i sehv yapmak gerekir. (Halebi)

Bir kişiyle cemaat olmak

Soru: Bir kişiyle cemaatle namaz kılariken, imamın abdesti bozulup gitse, yanındaki bir kişinin namazı bozulur mu? Yoksa kaldığı yerden devam edebilir mi?

CEVAP

Kaldığı yerden namaza devam eder.

İmam olmaya niyet

Soru: Tek başına farz kılan, bir başkası uyabilir mi? Uyarsa cemaat sevabı alır mı?

CEVAP

Farzı kılan kimseye, kadın uyamazsa da, erkek uyabilir. Cemaat sevabı da alır. İmam olan kimse ise, imam olmaya niyet etmediği için cemaat sevabı alamaz.

İftitah tekbirini imamdan önce almak

Soru: İlk tekbiri, imamdan önce alanın namazı sahih olur mu?

CEVAP

İftitah tekbirini yani namaza başlarken alınan ilk tekbiri, imamdan önce alanın namazı sahih olmaz. Çünkü imam, namaza henüz başlamamış oluyor. İmamdan önce tekbir alınca, yani (Allahü ekber) deyince, imama uyulmamış olur. İmam, iftitah tekbirini almış sanarak, (Allahü ekber) diyerek namaza duran kimse, imamın ilk tekbiri aldığı görünce hemen, yeniden tekbir alıp imama uymalıdır. Uymazsa namazı sahih olmaz. İmam rükûda iken, o rekâta yetişeyim diye, acele rükû'a eğilirken tekbir alan da imama uymamış olur. Rükûa yetişemeyecek olanın da, imama uymasının sahih olması için, (Allahü ekber) diyerek ilk tekbiri ayakta alması şarttır.

Safları sıklaştırmak

Soru: Cuma günleri cemaat çok olunca, müezzinler, (Dışarıda insan kalmasın, safları sıklaştıralım) diyorlar. İnsan az olunca, saflarda boşluk kalıyor. Cemaatin sıkışmaması için safların seyrek olması daha uygun mudur?

CEVAP

Cemaat çok olsa da, hattâ bir saf olsa da, saflarda boşluk bırakmak mekruhtur. Çünkü safların sık olması, rahmetin gelmesine sebep olur. Hava sıcak da olsa, safları sık tutmalı. Saflar sıklaştırılıp omuzlar birbirine sıkıca değmeli. Eshab-ı kiram, safları çok sıklaştırdıkları için, elbiselerinin omuzları eskirdi. İki hadis-i şerif:

(Namazda, omuz omuza sık durun! Açıklıkları kapatın ki, araya şeytan girmesin!)
[Hâkim]

(Allahü teâlâ, safı sıklaştıranı rahmet, safta boşluk bırakana gazap eder.) [Nesâî]

Demek ki, safların sıklaştırılmasının cemaatin dışarıda kalmasıyla alakası yoktur. Cemaat çok az olsa da, hattâ 2-3 kişi olsa da safı sık tutmalıdır.

Sabahı geç kılmak

Soru: Bir vaiz, (Yalnız olsun, cemaatle olsun, sabah namazını güneş doğmasına yarım saat kalana kadar geciktirmek müstehabdır) dedi. Bu hüküm, sadece cemaatle kılmak için değil midir?

CEVAP

Evet, sadece cemaatle kılmak için tehir edilir. Çünkü İmâhal'de, (Sabah namazını her mevsimde ortalık aydınlanınca kılmak müstehabdır. Bu geciktirmeler, hep cemaatle kılınlar içindir. Evinde yalnız kılan, her namazı vakti girer girmez kılmalıdır) deniyor. Evde cemaatle kılınsa da, yine vakit girer girmez kılmak daha faziletlidir. Namazı tehir etmek, cemaatin çoğalması içindir. (Redd-ül-muhtar)

Evde çok beklense de cemaat aynıdır. Bu bakımdan evde yalnız veya cemaatle kılsak da, vakti girer girmez kılmalıyız.

Yatsının ilk sünneti

Soru: Cemaate yetişmek için yatsının ilk sünneti farzdan sonra kılınabilir mi? Kılınırsa kazaya da niyet edilir mi?

CEVAP

Yatsıdan sonra mekruh vakit olmadığı için yatsının ilk sünneti farzdan sonra da kılınabilir. Sünneti kılarken ilk kazaya kalan dört rekâtlık bir farza da niyet edilebilir.